

30. ROČNÍK

TERCHOVÁ

Myšlienka na tento čas:

**SVEDOMIE ŤAŽÍ. PRETO ĽUDIA BEZ
SVEDOMIA ZVYČAJNE DÔJDU ĎALEJ.**

Jozef Urban

FOTO František MUCHA

VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU COBA AUTOMOTIVE, s.r.o.

Cena 1,50 €

Číslo 1/2019

Ročník 30

ISSN 1338-8827

www.terchova.sk

Dvojmesačník všetkých Terchovčanov

Lopaty

Prvé dni a týždne nového roka boli na severe Slovenska v znamení vytrvalých a výdatných snehových zrážok. Terchová nebola v tomto smere výnimkou. Dokonca sme vyhlásili z tohto dôvodu aj mimoriadnu situáciu, aby bola zachovaná aspoň základná prejazdnosť miestnych ciest, bezpečnosť pohybu ľudí, alebo čo najmenšie škody na verejnom či súkromnom majetku. A tak sme boli svedkami skutočnosti, že okrem zvýšeného počtu mechanizmov sa k slovu dostali aj rôzne lopaty, lopatky, lopatiská...

Celé dni sa pracovalo s bielou masou, ktorej prídel z nebies akoby nemal skončiť. Lopatový „tanec“, ktorý niekoľko dní predvádzali naši ľudia, sa prejavil v dokonale vytvorených labyrintoch chodníkov a cestičiek, okraje ktorých dosahovali často výšku dospelého človeka. Od istého okamihu už nebolo kde sneh odhŕňať, a tak ho mechanizmy z verejných priestranstiev odvážali na voľné plochy za dedinu a ľudia, ktorí bývajú v blízkosti riek, sneh vyvážali k nim. Vzniknutá realita však priniesla aj niekoľko humornejších situácií. Množstvo lopát to nevydržalo... Únava materiálu a jeho opotrebovanosť spôsobili zvýšený dopyt v obchodoch po tejto telo „týrajúcej“ pomôcke. A veru, ukázalo sa, že obchodníci neboli na túto

situáciu dostatočne pripravení. Nevedno, kedy naposledy sa stalo, že ľudia v obchode netrepezlivo čakali na robotu, čiže, kedy prídu lopaty.

Radosť mali zrejme i lekári. Jeden známy, ktorý k nim chodí s cukrovkou a zvýšeným tlakom, mi s úsmevom povedal, že také dobré hodnoty mu doktor už dávno nenamerá. Na jeho otázku, čo robí, mu odpovedal, že celé dni sa potí pri odhadzovaní snehu. A zrejme nebol z pacientov jediný, komu biele fitnesscentrum pomohlo.

Pri čítaní týchto riadkov v prvom čísle jubilejného 30. ročníka vydávania našich novín na okno pomaly, ale isto bude klopať nedečkáva jar. To, čo sa odohrávalo počas tohtoročnej zimy, nám s odstupom času pripomenie už len pohľad na lopatu opretú v kúte šopy. V pamäti ostane ako romantická, starosvetská zima. Pri spomienke na ňu budeme možno raz našim vnúčatám rozprávať príbeh, ktorý sa začne slovami: „Kedysi boli v Terchovej také zimy a bolo toľko snehu, že....“. A nemusíme pri tom spomínať len robotu a polámané lopaty, ale aj výbornú lyžovačku či sánkovačku. Dovtedy sa potešme ešte mnohými peknými a dobre prežitými rokmi, ktoré sa v našich končinách začínajú vždy jarou.

TEXT A FOTO **Marián ZAJAC**

OBSAH

- 2 **ÚVODNÍK**
Lopaty
- 3-6 **FARSKÉ LISTY**
Poďakovanie pátrovi
Ľudovítovi Fejovi
Výročia našich verbistov
Formačné stretnutie
verbistov v Terchovej
Kaplnka Najsvätejšieho Srdca
Ježišovho pod Bukovinou
Kaplnka u Hajasov
Zomrel Mons. Cyril Šujak
Program svätých omší a podujatí
Svetové dni mládeže v Paname
- 7 **SPOMIENKY A POĎAKOVANIA**
- 8-9 **OBCENÝ ÚRAD INFORMUJE**
Juraj Jánošík na bankovke
Kolaudácia chodníka na
Biely Potok
Dar obci od COBA automotive
Silvester 2018
- 10-11 **JUBILEUM**
1 150 rokov od smrti sv. Cyrila
Keď sa povie Rudo Patrničiak
- 12-13 **FOLKLÓR**
Jánošíkove dni v Terchovej 1919
- 14-15 **PORTRÉT**
Kardinál Jozef Tomko
má 95 rokov
- 16 **ROZHOVOR**
Pri čítaní vašich novín
pookrejme na tele i na duši
- 17 **PRÍŠLO NA NAŠU ADRESU**
Terchovské Vianoce
v Topolčanoch zaznamenali
veľký ohlas
Dve výnimočné jubileá
- 18 **OSOBNOSTI TERCHOVEJ (73.)**
Pavol Cabadaj
- 19 Poďakovanie Helene Laščiakovej
- 20 **NÁŠ ČLOVEK VO SVETE**
Folklorista Ladislav Cingel
- 21 **FOLKLÓR**
60-ročný jubilant
- 22 **RECEPTY NA TENTO ČAS**
Veľkonočné sviatky
- 23 **Marek Dikoš na súťažnej vokálnej
prehliadke v Prievidzi**
Spoločné objavy strážovských
a terchovských jaskyniarov ...
- 24 **ROZHOVOR**
Začíname s realizáciou všetkých
rozrobených projektov
- 24 **REKLAMA**
- 25 **ZŠ S MŠ A. F. KOLLÁRA**
Zo života školy
- 26 **ŠPORT**
Za Jozefom Adamcom
IX. ročník Štefanského
turnaja v RIC Terchovec
- 27 **INFOSERVIS**
- 28 **INFOSERVIS**

TERCHOVÁ

Vydáva: Miestne kultúrne stredisko Terchová, ul. sv. Cyrila a Metoda
č. 96, 013 06 Terchová

IČO vydavateľa: 00364886

Šéfredaktor: Ján Miho ml.

Redakcia: Katarína Halapiová, Alena Cingelová, Adriána Ondrušová

Redakčná rada: Mgr. Peter Cabadaj, Rudolf Patrničiak, Ing. František
Kadaš, František Mucha, Mgr. Renáta Opalková,
Ing. Marián Zajac

Jazyková úprava: Mgr. Peter Cabadaj

Tlač: Varínska tlačiareň, Varín

Grafická úprava: Adriána Ondrušová

Adresa redakcie: MKS Terchová, tel. č. 041/5695 129,
0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138,
terchova@terchova.sk

Evidenčné číslo: 3548/09

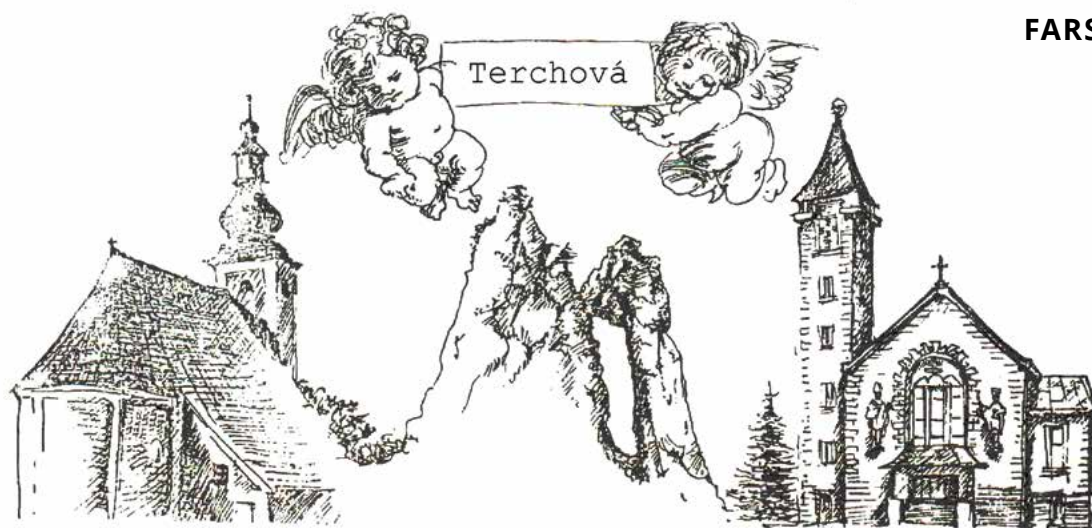
ISSN 1338-8827

Vyšlo vo februári 2019

VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU COBA AUTOMOTIVE, s. r. o.

KRESBA Milan Opalka Noviny Terchová, 1990

Výročia našich verbistov

Na sviatok sv. Štefana, počas ostatných Vianoc, si pri sv. omši pripomenuli svoje výročia dvaja naši rodáci, verbisti, ktorí v súčasnosti pôsobia vo Večnom meste – Ríme.

Páter Peter Dikoš, SVD, ďakoval pri sv. omši za 25 rokov kňazstva, ktoré prijal z rúk otca arcibiskupa Mons. Jána Bukovského, SVD, počas vianočných sviatkov 1993. Páter Martin Cingel, SVD, si zas pripomínal jubileum rehoľných sľubov, od zloženia ktorých uplynulo taktiež 25 rokov.

Obom terchovským rodákom zasielame do Ríma srdečné pozdravy a vyprosujeme hojnosť Božích milostí.

-red-

FOTO František MUCHA

Podakovanie pátrovi Ľudovítovi Fejovi

Páter Ľudovít Feja, SVD, pôsobil ako kaplán v našej farnosti štyri roky (2015–2018). Za jeho obetavú službu pri ohlasovaní Evanjelia a vysluhovaní sviatostí pre našich farníkov i návštevníkov Terchovej mu chceme vysloviť úprimné Pán Boh odpláť a zaželať do ďalšej duchovnej služby veľa zdravia, Božieho požehnania a darov Ducha Svätého.

Od 1. januára 2019 je páter Ludo vo Vidinej pri Lučenci, kde má Spoločnosť Božieho Slova svoj noviciát. Ešte pred príchodom do Terchovej boli jeho pôsobiskami po vysviacke za kňaza postupne Bratislava, Ekvádor, Nitra, Snina a Bolívia.

Terchovskí farníci
FOTO František MUCHA

Formačné stretnutie verbistov v Terchovej

V dňoch 3. – 4. februára 2019 sa v Terchovej konalo formačné stretnutie, na ktorom sa zúčastnilo 31 spolubratov pôsobiacich na Slovensku a Morave. V nedeľu sme mali spoločný konveniat (bratské posedenie a spoločné zdieľanie o tom, čo všetko máme v jednotlivých komunitách nové). V pondelok ráno sme pokračovali sv. omšou v Kostole sv. Cyrila a Metoda, ktorú slúžil páter provinciál Pavol Kruták, SVD. Po raňajkách sme pokračovali samotným formačným stretnutím. Jeho náplňou bolo spoznať to, ako môžeme efektívnejšie a kvalitnejšie spolupracovať medzi sebou, a tak vydávať lepšie svedectvo ako misionári-verbisti ľuďom, ktorí sú nám v našej službe zverení.

TEXT A FOTO páter Tomáš GERBOC, SVD

KAPLNKY A KRÍŽE V TERCHOVSKEJ KRAJINE (IX., X.)

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o sebe a dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach našich novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu miestnej – terchovskej histórie. V tomto čísle si bližšie predstavíme hneď dve kaplnky v doline Struháreň, ktoré sú od seba vzdialené len okolo dvesto metrov. Informácie o kaplnkách pod Bukovinou a u Hajasov nám ochotne poskytla pani ANNA KRIŠTOFÍKOVÁ, ktorá v uvedenej lokalite vyrastala a stále tu s rodinou býva. Vďaka, Hanka.

Kaplnka Najsvätejšieho Srdca Ježišovho pod Bukovinou

Kaplnka sa nachádza v osade Pod Bukovinou a je zasvätená Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. Postavená bola okolo roku 1905 z prostriedkov ľudí, ktorí odišli do Ameriky, ako poďakovanie za to, že šťastne docestovali do zámoria a podarilo sa im nájsť prácu.

Stavali ju, tak ako mnohé iné kaplnky v Terchovej, talianski kamenári z kameňa z Terchovského kameňolomu. V okolí kaplnky boli vysadené lipy. V jej vnútri sa nachádza veľká socha Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, pod ňou je na prednej vonkajšej strane vytesaný nápis: „Srdce Ježišovo, smiluj sa nad nami“, a tiež zabudovaná pokladnička. Zvláštnosťou tejto sochy je, že obe ruky má rozprestreté, akoby svojím otvoreným náručím zvolávala ľudí k sebe na objatie. Vo väčšine prípadov má motív Srdca Ježišovho, či už na obrazoch alebo sochách ľavú ruku na srdci a pravú ruku zodvihnutú.

K tejto kaplnke sa dlhé roky ľudia z celej Struhárne chodili počas nedelí v mesiaci jún (zasvätený Srdcu Ježišovmu) modliť, čo sa zachovalo dodnes, i keď ľudí ubúda. Vystriedali sa tu viacerí „predníci“ ako pán Kačeriak od Rusnákov, ktorý sa neskôr odsťahoval do Piešťan. Po ňom pokračoval pán Vincent Mičo. Okolo roku 1975, ako lipy rástli, ich korene začali narúšať základy aj celú statiku kaplnky. Viacerí, ako pán Vincko Mičo, Viktor Dubeň aj otec Anny Krištofikovej Štefan Valent, ktorých tento stav trápil, sa často po modlení stretli a rozmýšľali nad tým, ako kaplnku

obnoviť a zachovať toto nádherné dedičstvo ešte na dlhé roky. Pánovi Mičovi a Dubeňovi však už Pán Boh nedoprial dožiť sa rekonštrukcie. Nakoniec sa túto myšlienku podarilo zrealizovať Štefanovi Valentovi s pomocou viacerých ochotných a obetavých ľudí. Rekonštrukcia bola veľmi zložitá, lebo kaplnka je postavená z viacerých častí kamenných blokov. Pri oprave sa museli najskôr vyrezať dve zadné lipy, by sa kaplnka dala rozobrať za pomoci hydraulického ramena až do základov. Boli to jednoduché základy, len z riečnych kameňov, ktorých hrúbka bola zhruba 40-50 cm, a boli bez armatúry. Sochu reštauroval pán Štefan Tlacháč. Kaplnka sa za Božej pomoci a mnohých obetavých ľudí, ako sú bratia Marunovci, rodina Valentovcov, rodina Dubeňovcov, rodina Vojtekovcov, rodina Marunovcov, rodina Podhorských, rodina Pažičanovcov, rodina Krištofikovcov, rodina Lysičanovcov a ďalší dobrodinci, ktorí prispeli nielen finančne, ale aj svojimi modlitbami, dokončila.

Za výsledok tejto práce a za všetkých obetavých ľudí sme 12. septembra 2010 ďakovali pri svätej omši, ktorú odslúžil páter Pavol Kruták, SVD.

Marián ZAJAC
FOTO František MUCHA

Kaplnka u Hajasov

Kaplnka sa nachádza pri osade Hajasovia. Pôvodne bola zasvätená Ružencovej Panne Márii. Kedy bola vybudovaná a kto ju postavil, to si nepamätajú ani najstarší obyvatelia žijúci v blízkosti osady.

Postavená bola z kameňa a namiesto malty bola na vymazanie použitá hlina. Obielená bola vápnom, do ktorého sa pridala „svetlička“. Táto farba symbolizuje mariánsku úctu. Zvláštnosťou kaplnky je, že neboli pri nej vysadené lipy ako pri novších kaplnkách. Pri kaplnke sa pristavovali ľudia, keď išli do poľa, aby sa pomodlili a vyprosili si Božiu pomoc. Bola tiež oddychovým miestom pre obyvateľov osady Jánošovia, ktorí sa pri nej zastavili na ceste do terchovského kostola. Z rozprávania ľudí, ktorí bývali u Hajasov, je tiež známe, že kaplnka vyhorela. Pri požari zhorel drevený obraz zobrazujúci jedno zastavenie Krížovej cesty – „Pán Ježiš padá pod krížom“. Drevená socha Ružencovej Panny Márie bola tiež obhorená.

V roku 2000 do tejto vtedy trochu schátratej kaplnky udrhel blesk. Následkom bolo nielen poškodenie strechy, ale i prasklina na jednej stene. Tak sa začala oprava šindľovej strechy a výmena kríža. Steny boli natiahnuté novou omietkou. Na výklenku spredu kaplnky bolo umiestnené okno. Drevená socha Ružencovej Panny Márie, ktorá sa dala reštaurovať, ešte nie je na svojom mieste. Preto rodina Dubeňovcov zakúpila novú sochu Najsvätejšieho Srdca Panny Márie. V tom čase sa to však ešte nedotiahlo do konca a omietka začala praskať. V roku 2011 sa pokračovalo v oprave za pomoci ľudí z blízkeho okolia. Po zdarnom dokončení sa 16. septembra 2012 odslúžila svätá omša a nanovo vysvätila kaplnka.

Nech aj v súčasnosti ľudia, ktorí tadiaľ prejdú a zastavia sa, načerpajú veľa duchovnej posily v tejto pretechnizovanej dobe. Je to krásne miesto.

Marián ZAJAC
FOTO František MUCHA

Zomrel Mons. Cyril Šujak

Mons. Cyril Šujak zomrel 18. januára 2019, zao-patrený sviatosťami, vo veku 99 rokov a v 72. roku kňazstva. Svätú omšu spojenú s pohrebnými obradmi celebroid 23. januára 2019 o 14.00 h vo farskom kostole v Dolnej Maríkovej nitriansky biskup Mons. Viliam Judák. Neďaleko kostola na starom cintoríne bol zosnulý aj pochovaný.

V rokoch 1947–1950 pôsobil Cyril Šujak ako kaplán aj v terchovskej farnosti. Na poslednej rozlúčke s dôstojným otcom Cyrilom sa za našu obec zúčastnili zástupca starostu Marián Zajac a riaditeľ MKS Rudolf Patrnciak.

-red-

Program svätých omší a podujatí

V KOSTOLE SV. CYRILA A METODA
V TERCHOVEJ POČAS VEĽKÉHO TÝŽDŇA 2019

Rímskokatolícka cirkev, Farnosť sv. Martina, 013 06, Terchová
tel.: 041/5695 190, www.fara.sk/terchova

Ráno	Večer	
PO 15. 4. PONDELOK VEĽKÉHO TÝŽDŇA		
6:30		Sv. omša
14:30 – 17:00		Spoločná sv. spoveď pred Veľkou Nocou
		Večerná sv. omša nebude
UT 16. 4. UTOROK VEĽKÉHO TÝŽDŇA		
6:30		Sv. omša
ST 17. 4. STREDA VEĽKÉHO TÝŽDŇA		
6:30		Sv. omša
	18:15	Sv. omša
ŠT 18. 4. ZELENÝ ŠTVRTOK PÁNOVEJ VEČERE		
	18:15	Sv. omša spojená s umývaním nôh
PI 19. 4. VEĽKÝ PIATOK, Slávenie utrpenia a smrti Pána Prísny pôst a zdržovanie sa mäsitého pokrmu		
	14:30	Krížová cesta v uliciach obce
	15:45	Obrady Veľkého piatku
	21:00	Ukončenie adorácie pri Božom hrobe
SO 20. 4. BIELA SOBOTA		
7:00		Začiatok adorácie pri Božom hrobe s rannými chválami
	19:30	Obrady Veľkonočnej vigílie
NE 21. 4. VEĽKONOČNÁ NEDEĽA PÁNOVHO ZMŔTVYCHVSTANIA		
7:00		Sv. omša
8:30		Sv. omša
9:00		Sv. omša v domove dôchodcov
10:30		Sv. omša
	18:00	Sv. omša
PO 22. 4. VEĽKONOČNÝ PONDELOK		
7:00		Sv. omša
8:30		Sv. omša
9:00		Sv. omša v domove dôchodcov
10:30		Sv. omša

Svetové dni mládeže v Paname

V dňoch 22. – 27. januára 2019 sa konali v malom stredoamerickom štáte Paname 34. Svetové dni mládeže, na ktoré prišlo vyše 200 pútnikov zo Slovenska. Nechýbal medzi nimi ani Filip Cabadaj z Martina – syn zakladateľa našich novín Petra Cabadaja. Požiadali sme ho, aby sa s nami aspoň v stručnosti podelil o svoje bohaté zážitky. Filip ochotne vyhovel.

Som veľmi rád, že som mohol dva týždne stráviť medzi dvoma najväčšími oceánmi – nie síce v obrovskej, ale krásnej krajine Paname, kde som po Krakove absolvoval svoje druhé Svetové dni mládeže. Podujatie je medzinárodným stretnutím mládeže, ktoré organizuje Rímsko-katolícka cirkev. Ide o stretnutie mladých ľudí z celého sveta s pápežom v slávnostnej náboženskej a kultúrnej atmosfére. Vždy je ale čas i na spoznávanie kultúry, histórie a tradícií krajiny, ktorá túto veľkú akciu organizuje.

Bolo to super! V priebehu dvoch dní sme sa stihli okúpať v dvoch oceánoch – Tichom i Atlantickom (v Pacifiku aj nádhernom zelenom Karibiku). Okoštovali sme jedlá, o ktorých sme ani netušili, že existujú. Napríklad korene yuky, jedlá zo zelených banánov platana, rôzne druhy rýb a morských živočíchov a mnohé iné miestne špeciality.

Prvý týždeň nášho pobytu boli Dni v diecézach, počas ktorých sme všetci bývali priamo v rodinách v strede Panamy – diecéza Santiago de Veraguas. Boli sme doslova ohromení priateľskosťou a pohostinnosťou rodín, kde sme bývali. Ja konkrétne som býval v rodine, ktorá ma prekvapila tým, že v deň mojich devätnástich

narodenín pripravila na moju počesť narodeninovú oslavu spojenú s grilovačkou, na ktorú pozvali i svojich príbuzných. Dokonca mi upiekli aj veľkú tortu! Pozvali nás tiež na býčie zápasy, ktoré sú súčasťou panamskej kultúry. Aj ostatní slovenskí pútnici bývali v rodinách, ktoré sa maximálne snažili ukázať nám svoje tradície. Postarali sa o nás vskutku kráľovsky.

Panama je krajina plná kontrastov a paradoxov. Najkrajšie pláže v Karibiku vyzerajú ako raj na zemi, sú ale znečistené odpadkami, pretože tam nič nečistia. Majú obrovské mrakodrapy a luxusné centrum, o pár blokov ďalej však žijú ľudia, ktorí nemajú čo jesť a kde bývať. Aj oni však vyzerajú spokojní. Vlastne všetci Panamčania vyzerajú šťastní, spokojní a najmä ukričaní.

Okrem Svätého Otca Františka sa mladí Slováci stretli aj s panamským prezidentom. Na fotografii sú s jeho manželkou

Filip v hornom rade piaty sprava

Všade hrá hlučná hudba – čím hlasnejšia, tým lepšia. A milujú ohňostroje, dokonca aj cez deň...

Nebolo to ale vždy jednoduché. Boli aj nepríjemnosti, keď neprišla naša batožina a na letisku nám povedali, že do pár dní príde. My sme však tých pár dní museli fungovať bez našich vecí.

Každý, kto bol niekedy na Svetových dňoch mládeže, vie, že najťažšia je fyzická a psychická únava, ktorá vyplýva hlavne z absolútneho nedostatku spánku. Predsa len, skoro milión ľudí v jednom meste... Posledné dni sme dokonca boli všetci spolu na jednom poli. Spalo sa len pár hodín, potom sme absolvovali celodenný program, pričom vonku bolo 37 stupňov. Spoločné záchody, sprchy, ale i samotný šesť hodinový časový posun... Ale napriek všetkému sa celkový skvelý dojem a magická atmosféra nedajú ničím nahradiť. Srdečné priateľské vzťahy medzi všetkými mladými veriacimi, radosť a nadšenie, úžasná nálada a, samozrejme, prenikavý duchovný rozmer, ktorý je slovami neopísateľný. O ňom viac nabaďuce.

Filip CABADAJ

FOTO František MUCHA

POĎAKOVANIE

*Nezomrel ten, kto
ostáva v našich
srdciach.*

Z úprimného srdca ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí sa 5. februára 2019 prišli rozlúčiť do Žitavian (okres Zlaté Moravce) s naším drahým otcom, starým otcom, krstným otcom, bratom, ujom a dobrým kamarátom

Jozefom PATRNČIAKOM,
rodákom z Terchoviej,

ktorého si Pán povolal k sebe 2. februára 2019 v 71. roku života

*Ďakujeme všetkým za slová
súcitú, modlitby a kvetinové dary
na znak úcty a lásky k nemu.
Veľká vďaka patrí Vincentovi
Krkoškovi, Ladislavovi
Hanuliakovi a Jánovi Mihovi,
ktorí ho odprevadili na poslednej
ceste s terchovskou muzikou.*

Smútiaca rodina

SPOMIENKA

*Keď sa naplní čas,
človek odchádza,
žije však v našich
spomienkach.*

Dňa 20. februára 2019 uplynulo 6 rokov od úmrtia manžela, otca, starkého, prastarkého

Jána NOGU

Spomíname s láskou.

Manželka a deti s rodinami

SPOMIENKA

*Láska je
v spomienke,
spomienka v žiali,
odišli tí, ktorých
sme radi mali.
Ťažko je bez
vás, smutno je
nám všetkým,
už nič nie je také,
aké bolo predtým.*

Dňa 14. marca 2019 si pripomenieme smutné 15. výročie, čo nás navždy opustila naša milovaná mama a stará mama

Mária PATRNČIAKOVÁ

a 64. smutné výročie od úmrtia nášho otca a starého otca

Bernarda PATRNČIAKA

Kto ste ich poznali, venujte im spolu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomína celá rodina

SPOMIENKA

*Deň za dňom sa
míňa, k spánku
volá tmavá noc,
oči naše k nebu
hľadia, ty nám
chýbaš, otec, moc.
Tvoja láska, tvoje
dlane, čo by sme
my dali za ne,
nemôžeš nás
pohladiť,
ani k sebe pritúliť.*

Dňa 15. februára 2019 sme si pripomenuli smutné prvé smutné výročie od úmrtia manžela a otca

Viktora LÚČANA

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku

S láskou a úctou spomínajú manželka, deti s rodinami a ostatní príbuzní

SPOMIENKA

*Stále je ťažko a smutno nám všetkým.
Nič už nie je také, aké bolo predtým.
Všade okolo chýba aj po roku Tvoj
hlas. Mal si rád život, my Teba a Ty
nás. Skromný a láskavý si bol vo
svojom živote a veľký vo svojej láske
a добрote. Čas plynie ako tichej
rieky prúd. Kto Ťa mal rád, nemôže
zabudnúť. Tak ako voda svojim
tokom plynie, krásna spomienka
na Teba nikdy nepominie.*

Dňa 27. februára 2019 uplynul smutný rok, čo nás navždy opustil náš drahý

Jozef Chovanec

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

*S láskou a úctou spomínajú
manželka, dcérka Lucka, rodičia,
súrodenci s rodinami a celá rodina*

SPOMIENKA

*Odišiel si cestou,
ktorou kráča
každý sám,
len brána
spomienok
zostala otvorená
dokorán.*

Dňa 5. januára 2019 sme si pripomenuli 9. výročie od chvíle, čo nás predišiel do večnosti náš drahý manžel, otec, starý otec a brat

Kamil BOBÁŇ

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomínajú manželka, deti s rodinami a ostatní príbuzní

Kolaudácia chodníka na Biely Potok

Dňa 18. decembra 2018 sa konala kolaudácia stavby „Chodník na Biely Potok“, ktorá bola spoločnou investíciou Žilinského samosprávneho kraja a obce Terchová.

Nový chodník spolu s odvodnením komunikácie v dĺžke 2,3 km nadväzuje na už v minulosti vybudovaný chodník po Hotel Diery. Jeho uvedenie do prevádzky zásadne zvýši najmä bezpečnosť chodcov pohybujúcich sa v tejto dopravne vyťaženej lokalite.

Pri príležitosti kolaudácie bola slávnostne prestrihnutá páska za účasti podpredsedu ŽSK Ing. Milana Laurenčíka a starostu obce Terchová Jozefa Dávidíka.

-OcÚ-

Mili rodáci,
celej Terchovej prajem veľa úspechov v novom roku. Prajem vám, aby ste ju zveľaďovali tak ako doteraz, čo som mala možnosť si prečítať vo vašich novinách a zároveň sa oboznámiť, čo všetko sa deje v mojom rodisku.
Veľmi pekne ďakujem za knihu aj kalendár.

S pozdravom
Blažeková Gita (rod. Berešíková)
Banská Bystrica

Dar obci od COBA automotive

Dňa 17. decembra 2018 prevzal starosta Terchovej Jozef Dávidík dar pre obec od firmy COBA automotive, ktorý nám odovzdal jej riaditeľ Ing. Jozef Kolba. Ide o elektronický defibrilátor AED. Po zaškolení a inštruktáži bol prístroj, ktorý môže pomôcť zachrániť životy, osadený pri vstupe do obecného úradu na verejne prístupné miesto. Obec za hodnotný a užitočný dar úprimne ďakuje.

-OcÚ-

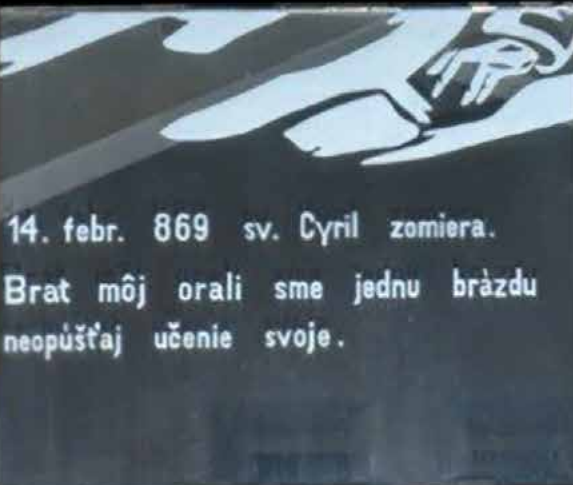

Silvester 2018

Počas silvestrovsko-novoročnej noci pripravila obec Terchová pre svojich občanov aj návštevníkov program, ktorý vyvrcholil polnočným ohňostrojom a vítaním Nového roka 2019. Tieto chvíle sprijemňovala i terchovská muzika a občerstvenie v podobe vareného vína. Tradične srdečnú a veselú náladu prítomní ľudia obohacovali vzájomnými gratuláciami, niektorí aj tancom.

-red-

1 150 rokov od smrti sv. Cyrila

Vitráž z Kostola sv. Cyrila a Metoda v Terchovej

Dňa 14. februára 2019 uplynulo presne 1 150 rokov od smrti sv. Konštantína – Cyrila. So svojím rodným bratom sv. Metodom vytvorili pre slovanské národy úctyhodné duchovné dielo, ktoré si budeme tento rok pripomínať aj v Terchovej.

Sv. Cyril zomrel v Ríme, kde je pochovaný v Bazilike sv. Klementa. Tam sa nachádza oltár na pôvodnom mieste jeho pochovania. Relikvia sv. Cyrila je v Ríme vystavená v Pápežskom slovenskom kolégiu sv. Cyrila a Metoda; na Slovensku si ju možno uctiť v Bazilike sv. Emeráma na Nitrianskom hrade.

Okrúhle výročie smrti sv. Cyrila si pripomínali na viacerých miestach rozličnými podujatiami. Niektoré z nich vyberáme a dávame do vašej pozornosti.

– V kaplnke Pápežského slovenského kolégia sv. Cyrila a Metoda sa v nedeľu 10. februára konala slávnostná sv. omša pri príležitosti sviatku patrónov kolégia, ktorej predsedal páter Lucián Mária Bogucki, OFMConv.

– Hlavná slávnosť v Ríme vo štvrtok 14. februára spojila pri oltári Baziliky sv. Klementa viaceré slovanské národy, ktoré sa hlásia k duchovnému odkazu sv. Cyrila a Metoda. Hlavným celebrantom bol arcibiskup Záhrebu kardinál Josip Bozanič. Po sv. omši nasledovala tradičná procesia so sviecami za spevu litánií do podzemia baziliky, kde sa duchovné slávenie uzavrelo modlitbou pri hrobe sv. Cyrila.

– Sviatok svojich patrónov slávila Žilinská diecéza v Kostole Sedembolestnej Panny Márie. Sv. omšu celebrouval biskup Tomáš Galis, ktorý sa po bohoslužbe stretol s kňazmi na celodiecézne rekolekcii.

– V deň 1 150. výročia smrti sv. Cyrila, pôvodne Konštantína Filozofa, sa na odporúčanie nitrianskeho biskupa Viliama Judáka slávi v kostoloch diecézy sv. omše k úcte solúnskych vierozvestov. Okrem toho sa na poludnie vo všetkých diecéznych chrámoch rozozvučali zvony.

– Úctu Konštantínovi Filozofovi vzdali 16. februára aj v Devíne. Veriaci sa zišli v Kostole Svätého kríža. Eucharistiu slávil miestny farár Mons. Marián Gavenda. Po sv. omši sa mohli veriaci pomodliť pri relikviách sv. Cyrila, sv. Klimenta Slovenského a sv. Klementa – pápeža.

– Liturgickou a akademickou oslavou sa vo štvrtok 14. februára začal v Olomouckej arcidiecéze jubilejný rok k 1 150. výročiu úmrtia sv. Cyrila. Sv. omšu slúžil v olomouckej katedrále pomocný biskup Antonín Basler; po nej sa v sakristii chrámu konalo akademické kolokvium na tému Svätý Cyril ako prekladateľ.

– Olomoucký arcibiskup Jan Graubner hovoril o význame slovanských apoštolov na sympóziu, ktoré sa konalo 13. – 14. februára v poľskej Čenstochovej. Prednášal na ňom aj nitriansky biskup Viliam Judák.

– Svätý otec František na záver generálnej audiencie, v stredu 13. februára, poukázal na vzory svätých Cyrila a Metoda, keď povedal: „Slávime sviatok evanjelizátorov slovanských národov a spolupatrónov Európy. Ich príklad nech pomáha nám všetkým, aby sme sa v každom prostredí života stali učeníkmi a misionármi na obrátenie vzdialených i blízkyh. Ich láska k Pánovi nech nám dodáva silu priniesť akúkoľvek obeť, aby sa evanjelium stalo základným pravidlom nášho života.“

-VNSK- , -CIRKEV:CZ- , -JL- , -zaj-

ČOŽE JE TO ŠESŤDESIATKA...

Keď sa povie Rudo Patrnčiak

Čas letí jak vtáci nedozerní – môžeme si len povzdychnúť spolu s básnikom Lacom Novomeským. Rady šesťdesiatročných mládencov aktuálne rozširuje už aj dlhoročný riaditeľ Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej Rudolf Patrnčiak. Pri tejto príležitosti uverejňujeme textovú „koláž“ zostavenú zo starších príspevkov, reflektujúcich jubilentovu osobnosť.

UDELENIE CENY OBCE TERCHOVÁ

Svetlo sveta uzrel 26. februára 1959 v Terchovej. Pochádza zo známeho bačovského rodu, ktorý si vždy hrdlo ctil, rozvíjal a propagoval ľudové tradície a kultúru rodného Jánošíkovho kraja. Na túto líniu kontinuálne nadviazal aj Rudolf Patrnčiak, ktorý sa svojou dlhoročnou obetavou umeleckou, organizačnou a manažérskou činnosťou zaradil medzi najvýraznejšie osobnosti regionálnej kultúry v celonárodných, respektíve celoslovenských reláciách. Za všetky jeho mnohostranné aktivity pripomenieme nezastupiteľný podiel na profilovaní Jánošíkových dní, Cyrilometodských dní, ako i mnohých ďalších kultúrnych, duchovných, športových a iných spoločenských podujatí, ktoré sa konajú na území obce. Nemožno obísť ani Patrnčiakove neoceniteľné zásluhy v súvislosti s vytváraním podmienok pre tunajších začínajúcich umelcov, ďalej pôsobenie v svetoznámej muzike Bratov Muchovcov, vydávanie novín Terchová, knižných publikácií, dlhodobú spoluprácu s rozhlasom a televíziou, a tak ďalej a tak ďalej. Práve vďaka jeho neutíchajúcej energii, tvorivosti, nápadom, kontaktom, otvorenosti a schopnosti viesť zmysluplný dialóg sa Terchová stala výnimočným kultúrnym fenoménom, ktorý už dávno prekonal obmedzenia a stereotypy slovenských chotárov.

Pri príležitosti významného životného jubilea, 50. rokov, sa udeľuje Rudolfovi Patrnčiakovi Cena Obce Terchová za dlhoročný všestranný prínos ku komplexnému kultúrnemu, duchovnému a spoločenskému rozvoju Jánošíkovho kraja, ako aj k celožitovnej propagácii našej ľudovej kultúry a folklóru v domácom i medzinárodnom kontexte. (2009)

NA KAMARÁTSKU NÔTU

Zvykne sa hovoriť, že na počiatku všetkého bolo slovo. Na počiatku našich budúcich spoločných snažení bolo stretnutie. Zmenila sa doba, priplávali noví ľudia a my sme naivne verili, že budúci svet nám bude ležať pri nohách. Akoby aj nie! Začalo sa vymýšľať, organizovať, režírovať, vydávať, cestovať... Nebolo treba nijakých slov navyše, stačili len stretnutia, na ktorých sme sa dohodli, že ideme. A išli sme, a ideme doteraz. Nezabrzdlili nás ani pribúdajúce roky...

Ešte vždy som presvedčený o tom, že nám chýba patričný odstup. Nechcem a ani nedokážem pripustiť situácie, keď sa

dokopem k úvahám o stratách a nálezoch našich spoločných nápadov. Viem iba, že vždy budeme tými neodbytnými nadšencami, ktorým je súdené otravovať, prosieť, presvedčať, pritakávať a ďakovať.

Nechajme si však bilanciu úspechov, dopovedaných i nevy-slovených snov na iný čas. S Rudom Patrnčiakom sa mi nežiada komunikovať prostredníctvom kníh, článkov, patetických slov či vylievania vlastných pocitov. On už dávno pochopil, že skutočný zmysel a poslanie kultúrnej roboty v našich zemepisných šírkach a ideových dĺžkach nespočíva v permanentnom zhromažďovaní materiálneho bohatstva, ale v komunikácii s človekom a akcentovaní skutočných hodnôt. Aj preto sa neustále stretávame, vymýšľame nové a nové projekty, aby nadviazaný dialóg mohol dýchať i naďalej. A že stále chýbajú peniaze? Prosím vás, tie chýbali v kultúre včera a nikto nepochybuje, že budú úspešne chýbať aj zajtra. Čo by však nikdy chýbať nemalo, je ocenenie poctivej dlhoročnej roboty poslov našej kultúry. Rudo Patrnčiak medzi takýchto vzácných ľudí bez najmenších pochybností patrí. Preto pevne verím, že nedávnu päťdesiatku vníma len ako nové naštartovanie sa k ďalším veľkým výzvam a činom. Teším sa na to a ak budem môcť, opätovne sa rád pripojím. (Peter Cabada, 2009)

RUDO O SVOJOM RODISKU

TERCHOVÁ je miesto na tomto svete, kde mi osud doprial sa narodiť a žiť svoj život. TERCHOVÁ je moja rodina, manželka, deti, rodičia, súrodenci, moji priatelia, ľudia, ktorí v nej žijú, ale aj tí, ktorí sú už iba v mojich spomienkach. TERCHOVÁ – si moje radostné trápenie; si moja túžba, kde chcem dožiť svoj život; si moja slza v oku, ktorá mi zarosí oči pri každom návrate; si všetko, čo mám; si môj domov! (1994)

NAJOBLÚBENEJŠIA RUDOVA PIESEŇ

*Ďatelinka drobná nemá krásy
keď ju šuhaj kosí kvitne zasi
Taký je aj človek mladý
keď upadne do choroby
zakiaľ ho sám Pánboh neuzdraví*

VINŠ JUBILANTOVI

V mene redakcie obecných novín Terchová, pri zrode ktorých jubilat stál a ako zástupca ich vydavateľa stojí dodnes, ako aj v mene všetkých našich čitateľov, priaznivcov, spolupracovníkov a partnerov Ti, milý Rudo, vinšujeme do ďalšej šesťdesiatky hojnosť Božích milostí, pevné zdravie, trvalé rodinné šťastie, neutíchajúci životný elán a veľa tvorivých nápadov, ktorými budeš naďalej prispievať k rozvoju kultúry v Terchovej. Vivat, Rudo Patrnčiak!

-red-

Kvočkovská muzika (1981). FOTO Tibor SZABÓ

PRÍPRAVY V PLNOM PRÚDE

Jánošíkove dni v Terchovej 2019

(Dramaturgický koncept)

V ostatných piatich rokoch bola dramaturgia Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej postavená na východiskových myšlienkových bodoch, ktoré programovo rozvíjali tieto kľúčové slová:

2014 – UNESCO (zápis prvku Terchovská muzika do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva); **2015 – Jubileá** (početné výročia terchovských osobností a udalostí); **2016 – Kontinuita** (všestranné rozvíjanie odkazu minulých generácií); **2017 – Výmena** (ako nevyhnutný predpoklad inšpiratívneho dialógu a tvorivej konfrontácie so svetom); **2018 – Legenda** (330. výročie narodenia patróna festivalu Juraja Jánošíka).

Pokiaľ ide o pripravovaný 57. ročník Jánošíkových dní (31. júl – 5. august 2019), východiskovým dramaturgickým, respektíve ideovým bodom bude kľúčové slovo **MUZIKANT** – s podtitulom **Rok jubileí mnohých terchovských hudobníkov**.

Pravá identita človeka sa formuje materinskou rečou, zvykmi a nehmotnou (duchovou) kultúrou, v obkolesení ktorej vyrastáme. Toto stotožnenie sa ďalej viaže na „pevninu detstva“, rodny kraj či región. Hodnoty a dedičstvo, ktoré človek vyznáva

a rozvíja, sa stávajú jeho spojivkom voči cudziemu. A čím je tlak „cudzieho“ viditeľnejší, hmatateľnejší a intenzívnejší, tým väčšmi sa človek chce stotožniť s tým, čo považuje za svoje. Lebo to predstavuje jeho obranu, vlastný pocit identifikácie, bezpečia, domova... V plnej miere môžeme tieto slová uplatniť aj v prípade fenoménu zvaného terchovský muzikant. Folklórne inšpirácie, ľudové tradície a najmä osudový vzťah k hudbe sa z jeho duše a srdca nevygumujú nikdy. Ide o trvalý zreteľ muzikantovej identity, ktorý si starostlivo chráni, stráži a prehlbuje.

Jubileá

Najstaršie zachované písomné zmienky o terchovskej „nebeskej“ muzike máme zo začiatku deväťdesiatych rokov 19. storočia. Podľa dostupných prameňov pôsobilo prvé zoskupenie muzikantov (takzvaná „terchovská trojka“) v osade Kvočkovia. Keďže išlo o vychýrených hudcov, poznali ich nielen v Jánošíkovom kraji, ale i v jeho širšom okolí. Neskôr sa zásluhou muzikantov

z mnohých tunajších rodov terchovská muzika postupne rozšírila do susedných dedín, Žiliny a jej okolia a viacerých kútov Slovenska (Turiec, Kysuce, Orava, Považská Bystrica, Prievidza, Zvolen, Bratislava a okolie, Skalica a inde). Obísť nemožno v tejto súvislosti ani Brno – druhé najväčšie mesto Českej republiky. Kuriozitou je predvojnové pôsobenie terchovských muzikantov v ďalekej Argentíne.

Jubileá terchovských muzikantov v roku 2019 (výber):

Jozef Struhárňanský (120. výročie narodenia)

Ondrej Bobáň (100. výročie narodenia)

Jozef Lacek (100. výročie narodenia)

Štefan Patrňčiak (100. výročie narodenia)

Vincent Hanuliak (85. výročie narodenia)

Ján Miho (70. výročie narodenia)

Rudolf Patrňčiak (60. výročie narodenia)

Pavol Cabada (50. výročie narodenia)

Matúš Podkopčan (25. výročie úmrtia)

Vincent Rybár (20. výročie úmrtia)

Milan Chvastek (15. výročie úmrtia)

Jozef Holúbek (15. výročie úmrtia)

Vincent Patrňčiak (15. výročie úmrtia)

Jozef Turčan (10. výročie úmrtia)

Jubileá osobností, ktoré sú významne spojené s terchovskou muzikou, respektíve propagáciou folklóru, tradícií a zvyklostí Jánošíkovho kraja (výber):

Karol Plicka (125. výročie narodenia)

Jozef G. Cincík (110. výročie narodenia)

Milan Ferko (nedožité 90. výročie narodenia)

Kliment Ondrejka (nedožité 90. výročie narodenia)

Martin Slivka (nedožité 90. výročie narodenia)

Jaro Gažo (50. výročie narodenia)

Koloman Kolomi Geraldini (25. výročie úmrtia)

Ján Cikker (30. výročie úmrtia)

60. výročie vzniku **Folklorneho súboru Stavbár zo Žiliny**, ktorý založil terchovský rodák, muzikant a choreograf Miroslav Vallo. Stavbár bol minulosťou dlhodobo pravidelným účastníkom Jánošíkových dní a významne prispel k domácej i medzinárodnej propagácii ľudovej kultúry a folklóru Terchovej.

Kým folklór je kultúra, na ktorú sa pozeráme, tradície sú kultúrou, ktorú žijeme. Sebaidentifikácia pritom vôbec nemusí byť nútená. Nie je to uniforma navlečená nasilu, ale príjemná domácka žičlivá atmosféra, v ktorej si vnímavý človek chce hovieť čo najdlhšie. Terchovskí muzikanti vedia takúto čarovnú atmosféru spontánne navodiť nielen na Jánošíkových dňoch či iných akciách doma, ale tiež všade tam, kde ich kroky zavedú.

Zdôvodnenie konceptu

Podľa slov pamätníkov, ale i na základe záverov početných výskumov vieme, že takmer každá terchovská osada mala kedysi svoju vlastnú muziku s charakteristickým repertoárom aj interpretačným štýlom. Nie je teda nijaká náhoda, že viacerí odborníci označujú Terchovú za miesto s najväčšou koncentráciou hudobníkov na malom priestore. „Klasickú drevenú trojku“ (prvé husle, kontra, basička) neskôr doplnili druhé husle, ktoré hrajú takzvaný „terc“.

Terchovskí muzikanti sú mimoriadne všestranní a zvyčajne ovládajú hru na niekoľkých nástrojoch. Bez problémov zvládnu party svojich spoluhráčov v sláčikovej muzike, často vedia hrať aj na píšťalkách či heligónke. Hoci terchovská muzika hrá so skromným nástrojovým obsadením i harmonickým sprievodom, nič jej to neuberá na kráse a podmanivosti. Instrumentalisti tento zdanlivý nedostatok plne vyvažujú svojím spevom, čím zvyšujú expresivnosť aj výbušnosť vlastného hudobného prejavu. Etnomuzikológovia oceňujú, že Terchovci si pôsobivo zachovávajú vyhranený hudobný štýl, ktorý sa prejavuje najmä v konštantnom nástrojovom obsadení, ustálených tempách, hudobnej forme, harmónii a dynamike.

O Terchovcach vo všeobecnosti vieme, že sa dokážu vynájsť v každej situácii. Keď napríklad neboli k dispozícii hudobné nástroje, vyhotovili si ich sami. Muzikanti, ktorí boli kvôli obžive nútení chodiť na sezónne práce do bližšieho i vzdialenejšieho sveta, si so sebou nemohli vziať veľa batožiny – často ani svoje nástroje. Nakoľko ale bez muziky dlhšie vydržať nedokázali, mierne si upravili drevené prpravky, do ktorých zbierali úrodu, natiahli na ne struny a hrali. Išlo o takzvanú terchovskú škatuľovú muziku.

Okrem rozhlasu, etnomuzikológov, skladateľov a etnografov sa o terchovských hudobníkov a ich kumšt dlhodobo zaujímali tiež filmári, čo trvá doteraz. Muzikanti z Jánošíkovho kraja účinkovali v ťažko spočítateľnom množstve rôznych celovečerných, dokumentárnych a televíznych titulov. Po prvý raz sa vo zvukovej podobe objavili v legendárnej snímke Jánošík (1936) režiséra Martina Friča, s nezabudnuteľným Palom Bielikom v titulnej role. Spomínaní kvočkovskí muzikanti zas účinkovali v celosvetovo úspešnom filme režiséra Dušana Hanáka Obrazy starého sveta (1972).

Z plejády slovenských dokumentaristov, ktorí nakrúcali v Terchovej, pripomenieme aspoň medzinárodne uznaného všestranného tvorcu Martina Slivku. Tento plodný scenárista, režisér, etnograf a umenovedec mal úprimný hlboký vzťah k Jánošíkovmu kraju a jeho

ľudovej kultúre, čo sa výrazne premietlo do viacerých pozoruhodných diel. Dva samostatné filmy venoval terchovským muzikantom. Mimochodom, začiatkom novembra 2019 uplynie deväťdesiat rokov od narodenia **Martina Slivku**, čo – korešpondujúc s kreatívnym rozvíjaním kľúčového slova – dôstojne zarezonuje aj počas Jánošíkových dní.

Dlho by sme mohli tiež hovoriť o záujme výtvarníkov či fotografov o terchovských muzikantov. Istotne stojí za zmienku, že z popredných slovenských umelcov téme venovali pozornosť napríklad Martin Benka, Viliam Chmel, Viktor Kubal, Vladimír Kompánek, Milan Lалуha a osobitne Zdeno Horecký.

Najväčšou a najprestížnejšou poctou všetkým generáciám terchovských hudcov ponad čas je bezpochyby zápis prvkov Terchovská muzika do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO v decembri 2013.

Záverom

Kľúčové slovo Muzikant bude ako východiskový bod (leitmotív) kreatívnym spôsobom premietnuté do dramaturgického konceptu a obsahovej štruktúry pripravovaného 57. ročníka Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej (31. júl – 4. august 2019). Zásadne ovplyvní programové celky nielen v amfiteátri Nad bôrami, ale i na ďalších javiskách (vrátane bohatého sprievodného programu).

Peter CABADA

šéfdramaturg Jánošíkových dní

Martin Benka: Posledný tanec Jánošíka – návrh na hlavičku listového papiera (akvarel, 50. roky minulého storočia). Zo zbierok SNM – Múzea Martina Benku v Martine.

ŤAŽKO UVERITEĽNÉ JUBILEUM

Kardinál Jozef Tomko má 95 rokov

Dňa 11. marca 2019 sa v obdivuhodnej kondícii dožíva ťažko uveriteľného jubilea – 95 rokov – jedna z najvýraznejších osobností moderných slovenských dejín, niekdajší blízky spolupracovník Svätého Otca Jána Pavla II. a prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov kardinál Jozef Tomko. Nasledujúci príspevok celistvejšie reflektuje všetky významnejšie etapy životného príbehu a bohatého diela tohto rodáka z východoslovenskej obce Udavské. Chýbať nebude ani „terchovský rozmer“ témy...

Osobnostné profilovanie Jozefa Tomka výrazne ovplyvnili rodičia, vo viere najmä mama a duchovní z rodného prostredia. Po vychodení gymnázia v Michalovciach (1935–1943) a skončení vojny študoval od októbra 1945 na Pápežskej lateránskej univerzite v Ríme. Kňazskú formáciu absolvoval v Pápežskom kolégiu sv. Jána Nepomuckého. Deň po oslave svojich 25. narodenín (12. 3. 1949) bol kardinálom Luigim Tragliom vysvätený za kňaza.

„Pôvodný plán“ – spomína kardinál Tomko – „bol vrátiť sa domov a pôsobiť v diecéze. Medzitým sa však stali dôležité udalosti, ktoré dali iný smer môjmu životu. Ponajprv to bol násilný prevrat vo februári 1948, ktorý sa čoskoro prejavil: komunistická vláda nám prikázala okamžite sa vrátiť domov a stiahla nám pasy. Ja som však medzitým dostal od Svätej stolice menovanie za vicerektora – ekonóma Kolégia Nepomucena. Tak som sa stal, exultantom. Dnes ďakujem Bohu za toto ‚vyhnanstvo‘, za tento exil, pri ktorom sa Rím stal mojou druhou vlasťou a domovom.“

Dlhodobá v službách Svätej stolice

Ďalší odborný rast spojil okrem iného aj s doktorandským štúdiom; postupom času získal tri doktoráty – z teológie na Lateránskej univerzite (1951), zo sociológie na Gregoriánskej univerzite (1956) a z práva opäťovne na Lateránskej univerzite (1961). Zaujímavosťou je, že doktorát zo sociológie mu bol udelený za obhajobu dizertačnej práce *Il rapporto di lavoro in Cecoslovacchia 1945–1954* (Pracovné vzťahy v Československu 1945–1954).

Bezprostredne po menovaní za pápežského komorníka (1958) vstúpil Jozef Tomko do služieb ústredných orgánov katolíckej Cirkvi vo Vatikáne. Počas Druhého vatikánskeho koncilu (1962–1965) napríklad pôsobil ako poradca (peritus) pre vieroučné otázky. Ako pápežský prelát (1970) bol jedným z najviac vyťažených pracovníkov vyššej cirkevnej hierarchie, podieľajúcej sa na prebudovaní cirkevnej štruktúry v duchu uznese- ní Druhého vatikánskeho koncilu. Od decembra 1974 zastával funkciu podtajomníka Kongregácie pre biskupov, v roku 1979 sa stal členom Pápežskej komisie na interpretáciu koncilových dekrétov. Biskupskú vysviacku prijal 15. septembra 1979 v historickej Sixtínskej kaplnke. Obrad vysviacky vykonal osobne pápež Ján Pavol II. nielen ako priateľské gesto voči novému biskupovi, ale aj ako prejav úcty a obdivu k trpiacej Cirkvi na Slovensku.

„Rím ho ukradol rodnému Slovensku“

V jubilejnom roku 100. výročia smrti sv. Metoda, konkrétne 24. apríla 1985, Svätý Otec Ján Pavol II. menoval Jozefa Tomka za kardinála a proprefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov; o mesiac a deň na to ho prijali do zboru kardinálov (prvýkrát v histórii sa odovzdávanie „kardinálskych klobúkov“ konalo verejne na Svätopeterskom námestí, kde bola prítomná aj Tomkova vtedy 80-ročná matka) a menovali za prefekta spomínanej kongregácie.

Slováci sa o tejto výnimočnej udalosti dozvedeli z rakúskej televízie a z vysielania rozhlasovej stanice Slobodná Európa. Vtedajší náboženský redaktor Slobodnej Európy Anton Hlinka obširne informoval o celom priebehu podujatia a pripomenul tiež, že Katolícke noviny v Bratislave v súvislosti so zoznamom nových kardinálov „zabudli“ uviesť, že kardinál Jozef Tomko je Slovak... Biskup Dominik Hrušovský pri odovzďovaní Cyrilometodskej medaily Ústredia slovenských katolíckych intelektuálov (1985) nazval kardinála Tomka Slovákom, „ktorého Rím ukradol rodnému Slovensku“.

Rozsiahle dielo

Z bohatej spisby kardinála Tomka pripomenieme aspoň niekoľko titulov: *Svetlo národov* (1972), *Blaženstvá* (1973), *Kresťan a svet* (1974), *Význam sv. Cyrila a Metoda v slovenskom katolicizme a v slovenských dejinách* (1984), *Synoda biskupov – podstata, metóda a perspektívy* (1985), *Budovať Cirkev* (1994)... Do edičného projektu *Otázky dneška*, ktorý vyšiel v troch vydaniach (1976, 1979, 1983), prispel tromi nosnými štúdiami – *Kristus včera a dnes*, *Základné črty Cirkvi*, *Ekumenizmus*. Tieto fundované state sa v časoch náboženskej neslobody na Slovensku stali kompasom a rukoväťou pre mládež i strednú generáciu pri hľadaní svetonázorového azimutu, pravdy, náboženského poznania a prehĺbení viery.

Vlastnú dominantnú službu univerzálnej Cirkvi vedecko-teoreticky zmapoval v diele *Misie do tretieho tisícročia* (1998) a popularizačno-cestopisne v publikácii *Na misijných cestách a II.* (1989, 1991). V práci *L'erezione delle Diocesi di Scepusio, Neosolio e Rosnavia* (1976) objasňuje zriadenie troch slovenských biskupstiev a zároveň triezvo postuluje zástoj kráľovského patronátneho práva v Uhorsku. Erudovane vysvetľuje maďarskými autormi nekriticky vyzdvihovanú „váhu“ patronátneho práva uhorských kráľov pri ich erigovaní. Podľa nášho významného historika Richarda Marsinu predstavuje toto dielo dôležitý príspevok nielen do pokladnice cirkevných, ale aj všeobecných dejín, nielen do oblasti cirkevného, ale i všeobecného práva. Knižne vyšla uvedená práca najskôr v nemčine (1968); v slovenskom jazyku má názov *Zriadenie Spišskej, Banskobystrickej a Rožňavskej diecézy a kráľovské patronátne právo v Uhorsku* (1994).

Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme

Ako legát Svätého Otca Jána Pavla II. sa kardinál Tomko pravidelne zúčastňoval na podujatiach po celom svete, o cirkevných otázkach rokoval s najvyššími predstaviteľmi krajín s rôznymi spoločensko-politickými zriadeniami, zastupoval katolícku Cirkev na ekumenických stretnutiach... S menom Jozefa Tomka bude navždy neodmysliteľne spojené založenie (1963) a činnosť Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Zaslúžil sa tiež

o zriadenie samostatnej Slovenskej cirkevnej provincie (30. 12. 1977), čím Vatikán významne prispel nielen k zdokonaleniu a optimalizácii cirkevnej organizácie katolíckej Cirkvi, ale aj k nedotknuteľnosti štátnych hraníc Slovenska. Kardinál Ján Chryzostom Korec neskôr tento akt zhodnotil nasledovne: „*Vtedy sa upevnila cirkevná štruktúra po dlhom, dlhom čase, po mnohých stáročiach, a to patrí tiež k plnému životu veriacich každého národa. Možno si v prúde času a života ani neuvedomujeme, aký vážny čin to bol v cirkevných, národných, ale aj štátnych dejinách Slovenska*“ (2002).

Kardinál Tomko, prirodzene, nemohol chýbať ani pri všetkých troch návštevách pápeža Jána Pavla II. na Slovensku. „*Po skončení neslobody*“ – uviedol s odstupom času – „*nám Svätý Otec okamžite menoval štyroch biskupov a ja som ich vo februári a marci 1990 vysvätil. V apríli som ho sprevádzal na pamätnej prvej ceste, keď vo Vajnoroch prorocky pobozkal slovenskú zem a požehnal vyše 200 základných kameňov pre nové kostoly.*“

Európa by mala dýchať dvoma pľúcami

Ani kardinálska hodnosť neovplyvnila zásadným spôsobom pracovný štýl a vystupovanie Jozefa Tomka. Jeho pamätné vystúpenie na zasadnutí pléna Slovenskej národnej rady 21. apríla 1991 dlho rezonovalo v spoločenskom vedomí. Široká domáca verejnosť mala vlastne po prvý raz možnosť vidieť slovenského kardinála v jeho dôstojnosti, veľkosti a starostlivosti o osud národa v krízovej situácii postkomunistického obdobia. Vo svojom prejave kardinál Tomko zdôraznil najmä potrebu úprimného návratu ku koreňom kresťanskej cyrilo-metodskej minulosti.

Keď Slovenská republika vstupovala do Európskej únie, okrem iného povedal aj tieto slová:

„*S láskou a nádejou pozorujem vývoj na Slovensku, rôzne pekné i menej pekné udalosti na každom poli. Teším sa z pokroku, smútim nad niektorými javmi, najviac nad veľkým rozbitím národa a ľudu, ako aj nad stratou každého citu pre spoločné blaho. Do Európskej únie by sme mali priniesť trochu slovenskej pohostinnosti, dobroty srdca a ľudského spolunažívania v zhode a svornosti. To je naše ozajstné tradičné bohatstvo, keď hospodársky sme skôr chudobní. Máme veľa potenciálu ducha, ale si ho navzájom ničíme... Mali by sme priniesť trochu iného vzduchu, aby Európa dýchala dvoma pľúcami a nedala sa strhnúť očividným úpadkom západnej civilizácie, ktorý sa aj u nás vyhlasuje za pokrok... Aj dnes Slovensko ostáva mojou vlasťou, ktorú však milujem so srdcom otvoreným na svet, včítane Európy, a na poslanie Cirkvi, pre ktorú mi Boh doprial podľa svojich plánov pracovať.*“ (2004)

Nezabudnuteľná návšteva Terchovej

Mnohí Terchovci, ako i veriaci z bližšieho aj vzdialenejšieho okolia majú istotne v živej pamäti XXI. ročník Cyrilometodských dní. Pozvanie do našej obce prijal a svojou noblesou všetkých doslova očaril charismatický kardinál Jozef Tomko. Presne na sviatok slovanských apoštolov, spolupatrónov Európy a patrónov terchovského chrámu – 5. júla 2010 – mal v rámci slávnostnej svätej omše na vrchu Oravcovu homíliu. Povedal vtedy aj tieto slová:

„*...Viera, ktorú nám solúnski bratia priniesli, pomohla našim otcom odhaliť to, čo mali hodnotné v povahe. Zošlachtiť ich charakter, očistiť a povzniesť kladné a pekné vlastnosti a pridať ešte nové hodnoty. Takto mohli naši apoštoli v krátkom čase povzniesť*

našich otcov a zasiať kultúru ducha do ich verejného života. Kresťanstvo sa znovu ukázalo ako súhrn vzácnych hodnôt, ktoré dvíhajú jednotlivcov, ale i celú spoločnosť. Dá sa povedať, že je súčasťou dedičstva otcov – toho nášho. Hlásat a vnášať tieto duchovné hodnoty do našej spoločnosti a vytvoriť predpoklady na uplatnenie a rešpektovanie prirodzeného zákona vo verejnom živote na osoh všetkých obyvateľov v našej vlasti. Naši otcovia vo viere nás naučili žiť slobodne, hájiť si náboženskú slobodu a uplatňovať svoje presvedčenie aj vo verejnom živote. Aj tam a najmä tam, kde sa rozhoduje o rodine, o manželstve ako spoločenstve muža a ženy, o hodnosti človeka a jeho života od počatia až po prirodzenú smrť, o bioetike, o mravnosti a spravodlivosti na sociálnom, hospodárskom a politickom poli, má naša viera čo povedať.“

Laureát mnohých svetových ocenení

Za svoju rozsiahlu vedecko-výskumnú, evanjelizačno-misijnú a pedago-

gicko-organizátorskú činnosť získal kardinál Tomko viacero čestných doktorátov, vysokých vyznamenaní a ocenení rôznych proveniencií. Čestné doktoráty mu napríklad udelili Callumet College v Hamonde (USA), Fu Jen University v Tchaj-pej (Taiwan), Varšavská univerzita (Poľsko), St. Vincent Academy v Latrobe (USA), Universidad de Estado a Universidad Católica in Buenos Aires (Argentína), Univerzita Komenského v Bratislave, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach a iné. Ako vôbec prvý si v roku 1995 prevzal z rúk prezidenta Slovenskej republiky Michala Kováča najvyššie štátne vyznamenanie SR Rad Bieleho dvojkríža I. stupňa. Z ďalších početných ocenení a počt spomenieme Grande-Croix de l'Ordre de la Couronne de Chêne (Luxembursko, 1988), Grand Cruz de la Orden del Libertador San Martín (Argentína, 1999)...

Hojnosť Božích milostí, pevné zdravie a AD MULTOS ANNOS, náš drahý a vzácny jubilant kardinál Jozef Tomko!

Peter CABADAJ

MALBA František MUCHA

Pri čítaní vašich novín pookrejem na tele i na duši

Je najstarším žijúcim čestným občanom Terchovej. Dňa 14. januára 2019 dovŕšil úctyhodných 92 rokov. Významný etnomuzikológ, redaktor folklórnej hudby Slovenského rozhlasu, rodák z požitavskej obce Branovo žijúci v bratislavskej mestskej časti Vajnory. Často navštevoval kraj pod Rozsutcom, či to bolo pri výskume alebo nahrávkach hudobno-folklórnych klenotov, ale aj počas viacerých ročníkov Jánošíkových dní, na ktorých scénaristicky i režisérsky významne participoval. A hoci u nás už rok a pol nebol, dianie v Terchovej pozorne sleduje aj prostredníctvom našich novín, ktoré práve vstupujú do jubilejného tridsiateho ročníka vydávania. Nadviazali sme preto v naznačenej súvislosti kontakt s PhDr. Ondrejom Demom, CSc., dobre známym aj mnohým Terchovcom. Vlni získal Cenu ministerky kultúry Slovenskej republiky za mimoriadny prínos v oblasti hudobného folklóru a celoživotný podiel na jeho propagácii prostredníctvom rozhlasovej a filmovej tvorby.

TERCHOVÁ: Pán Demo, najskôr Vám chceme od Terchovcov odovzdať srdečný pozdrav i žičenie k nedávnym narodeninám. Ako sa máte a čomu sa v súčasnosti venujete?

Ondrej DEMO: Za pozdrav srdečne ďakujem, ale po dovŕšení 90 rokov už výrazne brzdím, lebo motor srdiečko sa prehriala a lekári povedali, že sa im síce podarilo znížiť vysoké obrátky, čiže tlak srdca, ale nepodarilo sa im znížiť vek. Vraj na to ešte nemajú prístroje ani recept... A tak brzdím, kde sa mi to dá, ale doma nenápadne pokračujem v edičnej príprave ďalšej zbierky ľudových piesní.

TERCHOVÁ: Ste pravidelným čitateľom našich novín. Čo Vás v nich najviac zaujíma?

Ondrej DEMO: Všetko, čo súvisí, so životom, históriou, kultúrou a tradíciami našej obce. Pri čítaní jednotlivých článkov v terchovských novinách pookrejem na tele i na duši. Teším sa na každé prichádzajúce nové číslo. Mimoriadne ma potešilo posledné vlnajšie dvojčíslo periodika (5-6/2018), v ktorom sa v poslednej fáze uplynulého roka v plnej kráse odkryla tvár Terchovej a Terchovcov. Hneď titulná strana s farebnou fotografiou Terchovcov v Katedrále-Bazilike sv. Emeráma v Nitre. Je to veľavravný dokument o tom, že v najstaršom chráme na Slovensku sa starobylosť našej duchovnej a ľudovej kultúry vzájomne obohacujú. Milo ma prekvapilo, že k siedmim kňazom z Terchovej pribudol

ďalší, Tomáš Baleja – misionár, verbista. Živý betlehem, Jasličková pobožnosť aj iné duchovné prejavy sú jasným dôkazom, že viera v Terchovej je neustále živá. S potešením som si prečítal ďalšie články, napríklad o kanonikovi Štefanovi Bitterovi z pera Petra Cabadaja a Rudolfa Patrnciaka. Zaujali ma aj články Zvonica u Marunov, Farská púť do Ochridu, Velehrad a Terchová, Macedónsky prezident Gjorge Ivanov – hosť Cyrilometodských dní v Terchovej, Jubileum Kolomana K. Geraldiniho a iné, ktoré obsahom presahujú teritórium Terchovej, ba i Slovenska.

TERCHOVÁ: Vieme, že máte o Terchovej dobrý prehľad. Dozvedeli ste sa z našich novín o Terchovcoch niečo viac?

Ondrej DEMO: Do Terchovej sa rád vraciam. Poznám celý rad významných Terchovcov, muzikantov, spevákov, speváčky a tanečníkov, ale tiež funkcionárov, ktorí sa starajú o život občanov. Hoci sa už vystriedali viacerí starostovia, teším sa, že sa richtárom

opätovne stal Jozef Dávidík – človek dobrého srdca. Ale i prostredníctvom poslancov a funkcionárov na obecnom úrade som spoznal mnohých občanov, čestných ľudí, s ktorými spolupracovať bola pre mňa vždy radostná udalosť. Teší ma i to, že do týchto novín prispievajú ľudia, ktorí sú majstri slova, znalci histórie, života i tradícií obce. Možno povedať, že tak, ako sa terchovská muzika rozvinula do rôznych súčasných podôb z koreňov tradičnej sláčikovej hudby, tak i súčasné umenie a kultúra v Terchovej vyrastajú zo zdravých domácich koreňov a rozvíjajú sa do nových podôb, aj s využitím modernej elektronickej techniky. Dôkazom sú tiež Jánošíkove dni, najmä Terchovský symfonický orchester, ktorý združuje vynikajúcich umelcov, sólistov i kolektívy do veľkého umeleckého telesa. To dokáže iba Terchová a Terchovci! Vzbudzuje to veľký obdiv pred zrakom niekoľkých tisícok návštevníkov. Je to veľavravné.

TERCHOVÁ: Dlhé roky publikujete svoje články v mnohých časopisoch, takže máte skúsenosti s tlačnými periodikami. Aká je z Vášho pohľadu obsahová, respektíve formálna úroveň našich novín?

Ondrej DEMO: Som s nimi spokojný, ba priam nadšený – kvalitou papiera, farebnými fotografiami, formátom, článkami viacerých prispievateľov, redakčnou radou. Rád si prečítam články súvisiace s históriou obce, jednotlivými osobnosťami, kultúrnymi a športovými podujatiami. Osobitne mám rád výtvarné prejavy bratov Muchovcov, ale aj články okorenené chvastekovským a cabadajovským humorom. Som rád, že noviny prinášajú nielen oznamy a nariadenia obecného úradu (ako sa to kedysi žiadalo), ale poskytujú všetky potrebné informácie pre život občanov. Nazdávam sa, že predstavujú náhradu za kroniku – sú prasto širokospektrálne. Teším sa na každé číslo počas leta i zimy.

TERCHOVÁ: A čo budúcnosť...Viete si predstaviť Terchovú o ďalších päťdesiat rokov?

Ondrej DEMO: Ak prihliadneme na zmeny po nežnej revolúcii v roku 1989, ktoré otvorili aj Terchovcom brány do sveta, ale i novotám zo sveta do Terchovej, som presvedčený, že tak ako je tvorivý proces v terchovskom folklóre neukončený, ale sa rozvíja do nových podôb a foriem, tak sa i terchovská vynaliezavosť, pracovitost a fantázia rozvinú do novej podoby stredoeurópskej lokality, s osobitosťami tradičnej kultúry v prostredí Vrátnej, Rozsutca a venca hôr v blízkosti obce. Iste k tomu prispeje i jánošíkovská tradícia – boj za spravodlivosť aj v súčasnom medzinárodnom kontexte.

TERCHOVÁ: Kedy sa najbližšie chystáte aj so svojou manželkou do Jánošíkovho kraja?

Ondrej DEMO: Netrúfam si dať vám priamu odpoveď. To ponechávam na réžiu toho Najvyššieho rozhodcu nad nami.

TERCHOVÁ: Môžeme požiadať o Váš odkaz pre čitateľov našich novín?

Ondrej DEMO: Pokúsím sa aspoň v stručnosti. Nech si Terchovci naďalej chránia tradičnú terchovskú muziku, natrvalo zapísanú v Reprezentačnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Nech naďalej svojim umením dôstojne reprezentujú Terchovú doma i vo svete – Muchovci, Patrňčiakovci, Mihovci, Laurenčíkovci, Cabadajovci, Bobáňovci, Repáňovci, ženské Trio z Chotára i ďalší dorastajúci.

Za rozhovor poďakoval **Marián ZAJAC**
FOTO Milan KOSEC

Terchovské Vianoce v Topoľčanoch zaznamenali veľký ohlas

Kostol sv. Gorazda a sv. Ladislava v Topoľčanoch sa 28. decembra 2018 zaplnil do posledného miestečka. Jedinečné vystúpenie, ktoré sa do nášho mesta dostalo vďaka terchovskému rodákovi Jozefovi Ďurkovi a videli sme ho aj v televízii, spríjemnilo a urobilo slávnostným obyčajný piatok mnohým Topoľčancom. Zvonivé tóny hudby, kroje, koledy a milé slovo ešte dlho doznievali v srdciach divákov. Mnohí neskrývali dojatie a vďaku. V narodení Ježiša Krista k nám prichádza láska a Terchovské Vianoce boli pre nás jej sprítomnením a pripomenutím. V závere vystúpenia vedúci súboru spomenul slová Matky Terezy. Terchovské Vianoce sú pre nás dôkazom, že sa súbor nimi aj riadi. Dali svetu to najlepšie, čo majú. Za všetkých, ktorí koncert absolvovali, úprimne ďakujeme

Alexandra GIECIOVÁ
primátorka mesta Topoľčany

Dve výnimočné jubileá

Významný slovenský choreograf a tanečník Juraj Kubánka (na fotografii Ruda Ferka) oslávil 31. októbra 2018 v dobrom fyzickom i duševnom zdraví úctyhodnú deväťdesiatku. Rodákovi z neďalekého Turia bol vždy blízky aj terchovský folklór, respektíve jánošíkovská či zbojnická tradícia. Svedčia o tom viaceré majstrove choreografické diela, inšpirované našim prostredím (Krútená – tanec z Terchovej, Povesti o Jánošíkovi a hôrnych chlapcoch, Mladenecký tanec, Tanec hôrnych chlapcov, Zbojnický tanec a iné).

Meno tejto charizmatickej umeleckej osobnosti je neodmysliteľne späté s činnosťou a úspechmi SLUK-u, ktorý čoskoro oslávi sedemdesiatročné jubileum založenia. Uverejnená historická fotografia Kubánkovho jánošíkovského tanca spred takmer šesťdesiatich piatich rokov pochádza z archívu TASR.

-pc-

OSOBNOSTI TERCHOVEJ (73.)

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné profily výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Sedemdesiatou treťou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého seriálu je Pavol Cabadaaj

PAVOL CABADAJ

hudobný skladateľ, gitarista,
textár, pedagóg
(narodený 29. 1. 1969 v Žiline)

Znie to možno neuveriteľne, ale terchovsko-žilinská skupina Arzén oslávila vlni 35. výročie svojho pôsobenia na hudobnej scéne. História kapely je vo viacerých ohľadoch zaujímavá a jedinečná. Počiatky siahajú ešte do prvej polovice osemdesiatych rokov minulého storočia, čiže do obdobia, keď sa výraznejšie začali prejavovať rôzne alternatívne umelecké trendy. Jednoznačne v ich rámci dominovali rôzne odnože rockovej a bigbítovej hudby, spájané vtedy so zoskupeniami ako Tublatanka, Demikát, Metalinda, Kobra, Bez ladu a skladu, Vidiek a inými. Zväčša išlo o takzvané garážové formácie, ktoré sa pričasto dostávali do konfliktov s komunistickou mocou, úradníckymi šimľami, ale i so svojim najbezprostrednejším okolím. Vzniklo však kvalitné muzikantské a spevácke podhubie, výdatne okysličujúce slovenský hudobný terén do dnešných čias. A prečo o tom vlastne píšeme? Kapelu Arzén neodmysliteľne spájame s osobnosťou Pavla Cabadaaja, o ktorom bude reč v nasledujúcich riadkoch.

Vyrastal na Panskej lúke, do základnej deväťročnej školy chodil v Terchovej – Struhárni. Hudobný talent zdedil po otcovi Alojzovi, ktorý bol všestranným muzikantom a oduševneným folkloristom. Patril do silnej generácie terchovských muzikantov, ktorí sa narodili v druhej polovici tridsiatych, respektíve začiatkom štyridsiatych rokov minulého storočia. Samozrejme, folklór bol tiež na začiatku Paľovej hudobnej dráhy.

Krátkym oblúkom sa vraciame späť k skupine Arzén, ktorú Paľo vedno s kamarátmi založil v lete 1983. Prvým jej domicilom bola stará drevenica na Panskej lúke (dnes tam stojí penzión Jánošíkova valaška). V priebehu svojej dlhej kariéry vydala kapela osem štúdiových albumov, účinkovala v rozhlase, televízii aj vo filme, odohrala nespočítateľné množstvo koncertov na Slovensku, v Českej republike, Poľsku, Maďarsku či dokonca v USA. Vždy ju charakterizovala poctivá muzikantská robota a nepodliehanie všakovakým módnym vlnám a tendenciám. Dominantnú časť bohatého repertoáru Arzénu tvoria Paľove rockové úpravy terchovských ľudových piesní.

Osobitnú kategóriu predstavujú ním zhudobnené verše tak nežijúcich slovenských básnikov (Ján Smrek, Paľo Ušák Oliva, Ján Frátrik, Andrej Žarnov, Gorazd Zvonický, Svetoslav Veigl, Karol Strmeň, Eugen Vesnin, Koloman K. Geraldini...), ako i súčasných tvorcov. Prvý album tejto proveniencie nahral Paľo s Arzénom (*Odpovede*, 2011), ďalšie (*Bijú hodiny...*, 2014; *Snenie*, 2016) vyšli pod hlavičkou CABO.

Bližšie sa teraz zastavíme pri treťom spomenutom autorskom cédečku *Snenie*. Popri plejáde zaujímavých inštrumentalistov

FOTO Michal FRAŇO

či interpretov oslovil Paľo pri jeho realizácii neznámych textárov (nazvime ich skôr spriaznené duše), ktorí sa písaniu textov – azda s výnimkou troch mien – venujú len príležitostne. Do takejto kategórie textárov patrí aj on sám... Ako skladateľovi všetkých desiatich piesní mu maximálne záležalo na tom, aby bol súzvuč textovej línie a hudobných aranžmánov precízne vyvážený a harmonicky zladený. Konkrétnym výsledkom tohto premysleného úsilia je platňa, ktorú charakterizuje rozmanitá hudobno-žánrová, výrazová, ale i hlasová škála. Hoci projekt má názov *Snenie*, ani omylom nejde o pretlak lacného nostalgického snívania, vyvolávania starých duchov či presladených romantických výlevov. Názov albumu treba vnímať skôr ako metaforu istej formy „zasnívania“, ktoré vďaka nazbieranému prežitému času tvorcu umožňuje zrkadliť prirodzené ľudské city, vnútorné poryvy a skryté túžby zo širšej perspektívy. Pripomína to stav mysle, keď si už človek presne nepamätá udalosť, ale iba tieň, ktorý na neho vrhla, a emóciu, ktorou ho intenzívne poznačila. Niečo podobne sugestívne môže hlbavejší poslucháč zažiť aj pri počúvaní cédečka *Snenie*.

Zaujímavú kapitolu biografie Paľa Cabadaaja predstavuje jeho spolupráca s Mestským divadlom Žilina. Ako hudobný režisér (úprava, aranžmány) významne prispel k veľkému úspechu muzikálu *Maľované na skle*. Inscenácia, ktorá mala premiéru v roku 2004, ponúkla interesantnú bigbítovú verziu klasického diela. Titulnú postavu Jánošíka stvárnil spevák skupiny Arzén Jaro Gažo.

Po šiestich rokoch, vyplnených najmä koncertnou činnosťou, vyšiel Arzénu v januári 2018 v poradí ôsmy štúdiový album s názvom *Teraz nám vyhráva*. Kapela do cédečka zhmotnila to najlepšie, na čom dlhodobejšie poctivo pracovala. Nechýbajú tvrdé rockové skladby, krásna balada, chytľavé melódie, hosťujúci muzikanti a iné milé prekvapenia. Pieseň Jánošík napríklad vyznieva ako originálna pocta legendárnemu zbojníckemu kapitánovi pri príležitosti (vtedy aktuálneho) 330. výročia jeho narodenia! Rockovo-folklórni Jánošíci prišli s platňou, ktorá síce názvom odkazuje na terchovský repertoár, ale obsahuje, respektíve rozvíja tiež ďalšie interpretačné línie. Hoci sa muzikanti nikdy programovo neprihlásili k módnym vlnám etnickej hudby (world music), akoby z bočného vchodu ju dokážu unikátnym spôsobom okysličovať o výrazovo silné vrstvy či spodné prúdy. Členovia kapely totiž vždy vnímali svoje terchovské inšpirácie ako slovenskú pieseň, kolujúcu v žilách sťa dotyk nebeských hudobných sfér. Ešte väčšmi ako inokedy to platí v prípade spomínaného albumu *Teraz nám vyhráva*.

Pri príležitosti 35. výročia Arzenu a 30. výročia založenia Čechomor (CZ) absolvujú tieto nezameniteľné umelecké zoskupenia dobre medializované spoločné turné. Fanúšikov potešia na piatich koncertoch v Bratislave, Ružomberku, Žiline, Trenčíne a Nových Zámkoch. Okrem hitoviek nebudú chýbať ani vychytávky v podobe veľkoplošných obrazoviek, veľkej svetelnej šou a iné atrakcie. Turné štartuje už 1. marca v bratislavskej Hant Aréne.

Nateraz ostatným autorským projektom Pavla Cabadaja je vianočné cédečko *Kyrie* (2018), na realizácii ktorého spolupracoval s Nebeskou muzikou a ďalšími terchovskými hudobníkmi, spevákmi či recitátormi (detskými vinšovníkmi). Označiť ale tento album za typický vianočný opus by nebolo ani výstižné, ani presné. Dielo totiž treba vnímať v širších významových súvislostiach, a to najmä so zreteľom na jeho nezameniteľného tvorca. Paľo si svojím tretím sólovým cédečkom pripravil vskutku štýlový darček k blížiacemu sa životnému jubileu. A nejde o darček hocijaký, pretože táto platňa dotvára a umocňuje Paľovu doterajšiu umeleckú cestu, ktorú absolvoval ako hudobný skladateľ, gitarista, textár, spracovateľ poézie a terchovského folklóru. Jednotlivé vianočné skladby ponúkol vo svojom klasickej aranžmáne so špecifickým rukopisom, ktorý dôverne poznáme z jeho tvorby pre kapelu Arzen. Ako sám uviedol, veľmi ho teší, že práve s Nebeskou muzikou, s ktorou kooperuje od jej začiatkov, a inými, prevažne terchovskými umelcami mohol konečne zrealizovať tento dlhšie zamýšľaný album.

Všetko spomenuté – a mnoho iného – si Paľo Cabadaj naplno odžil, odohral, odspieval (spolu s Jarom Gažom) i odtrpel. Prešli roky a terchovskú rockovú legendu zastihla päťdesiatka. Húf

Sprava Peter, Pavol a Alojz Cabadajovci, vzadu predseda MNV Terchová Stanislav Hanuliak a učiteľ Jozef Macák (chodba ZDŠ v Terchovej – Struhárni, 1978)

gratulantov rozširuje redakcia novín Terchová, ktorá jubilantovi k jeho abrahámovinám vinšuje pevné zdravie, nevyčerateľnú životnú energiu, veľa šťastia, úspechov a, samozrejme, bohatý rezervoár tvorivých nápadov. Držíme mu tiež palce, aby ako pedagóg „nainfikoval“ svojich žiakov takou neochvejnou láskou, oddanosťou a vernosťou hudbe, aká zdobí nášho čerstvého päťdesiatnika.

Literatúra: *Arzen* (1983–1998). *Terchová: Miestne kultúrne stredisko, 1998. 52 s.*; *Cabadaj, P.: Na osobnú nótu. Portréty I. Terchová: Miestne kultúrne stredisko, 1998, s. 55–56 a 68*; *Cabadaj, P.: Terchová. Monografia obce. Martin: Matica slovenská, 2018, s. 119–120.*

Peter CABADAJ

Podákovanie Helene Laščiakovej

FOTO František MUCHA

Prvý raz jej meno figurovalo v tíraži našich novín v ich druhom vydaní z roku 1991 (vtedy boli ešte mesačníkom). Napísané rečou suchých čísel, odvtedy prešlo jej očami, rukami a vlastnou pozornosťou vskutku úctyhodných 184 vydaní obecných novín Terchová – z celkového počtu 196 čísel (pripomeňme, že vychádzajú od 28. marca 1990).

Helena Laščiaková, o ktorej je reč, patrí možno medzi slovenských rekordérov, pokiaľ ide o prácu, obetavosť a vernosť v prospech jedného dedinského periodika. Zažila na vlastnej koži a skúsenosti technicko-technologické vzopätia novín, spoznala takmer

všetky osobnosti, ktoré autorsky dlhšie spolupracovali s našou redakciou. Bohužiaľ, viaceré z nich sú už na pravde Božej. Za všetkých prispievateľov spomeniem aspoň terchovskú rodáčku Alicu Bezákovú, rodenú Bernátovú, s ktorou Hela udržiavala dlhodobější kontakt – prakticky až do jej smrti.

Zrátať všetky články, ktoré prepísala, respektíve, ktorých zabezpečovanie a doručovanie pedantne vybavovala, manažovala či taktne urgovala, by bola riadna fuška. Nielen za to, ale i za profesionálne a ľudské zvládnutie mnohých ďalších väčších či drobnejších robôt patrí dlhoročnej kolegyni, spolupracovníčke a dobrej kamarátke Hele Laščiakovej naše veľké úprimné podákovanie

a obdiv. Keďže som s ňou intenzívnejšie spolupracoval celých 28 rokov, čo pôsobila na Miestnom kultúrnom stredisku, azda mám právo povedať aj v mene čitateľov novín z Terchovej, Slovenska, Európy i sveta nasledovné: Milá Hela, hlboko si vážime Tvoju činnosť vykonanú pre dobro kultúry v Jánošíkovom kraji. Pevne verím, že sa budeme stretávať aj naďalej. Ako novopečenej dôchodkyni Ti úprimne vinšujem popri pevnom zdraví, šťastí a životnej energii aj trvalú rodinnú pohodu, radosť z milovaného vnúcatka a úspechov Tvojich blízkych. K uvedenému sa pripájajú aj kolegovia z Obecného úradu a Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej.

Peter CABADAJ

FOTO Hanka KRIŠTOFIKOVÁ

Folklorista Ladislav Cingel

Vlani oslávil známy a úspešný Folklórny súbor Partizán zo Slovenskej Ľupče 60. výročie založenia. Na slávnostnom galaprograme pri príležitosti tohto jubilea nechýbal ani bývalý člen súboru, hotelier, folklorista, člen Ťažkej muziky z Terchovej a náš spolupracovník Ladislav Hanuliak. Okrem iného sa tiež na oslave dozvedel, že medzi zakladateľmi Partizánu bol aj rodák z našej obce Ladislav Cingel. Vďaka porozumeniu príbuzných sme získali jeho adresu a on redakcii ochotne poskytol vlastný životopis, ktorý uverejňujeme.

S folklórom som začínal v ôsmom a deviatom ročníku Základnej školy v Terchovej v roku 1951. Vtedy do školy nastúpil mladý učiteľ Milan Chvastek, ktorý založil „pioniersku terchovskú muziku“.

Hral som v nej druhé husle, respektíve na kontru. Ako pionierska skupina sme sa v roku 1952 zúčastnili vedno s veľkou folklórnou skupinou muzikantov a spevákov z Terchovej na otvorení prevádzky nového závodu Kovohuty Istebné.

Počas štúdia na Priemyselnej škole strojníckej v Ružomberku som cez prázdniny navštevoval kamarátov Mira Valla, Vila Meška a Vladu Mihalčatina v SLUK-u v Rusovciach. Odpozeral som tam tanečné finty, a tak som sa definitívne rozhodol pre tanec – popri škole a budúcom zamestnaní.

Ako člen kolektívu Jánošík Terchová som v roku 1956 absolvoval spoločné vystúpenie súborov Stredoslovenského kraja „Stavanie mája“, vo Východnej. Tam si ma všimli zástupcovia súboru Považan z Považskej Bystrice, kde som po skončení školy nastúpil do zamestnania v Považských strojárňach. Popri tancovaní som začal pri Jurajovi Onačilovi ako pomocný choreograf. Do súboru som získal i terchovskú muziku v zložení Jožo Rybár, Vlado Štefánek a Jožo Križo-Mazuliak. Nacvičil som s ňou aj sólový párový tanec.

Zo súboru Považan smerovali moje kroky do vojenského súboru Jánošík v Brne, kde som pôsobil v rokoch 1957–1959 ako tanečník a choreograf. Počas účinkovania v tomto súbore sme spolu s Robertom Mihom vyhrali celoštátnu súťaž v sólovom tanci so skladbou Vrchárska nálada. V roku 1958 do súboru narukovali muzikanti z Terchovej Jozef Rybár, Jozef Miho a Vlado Mihalčatin, ktorí zapadli i do tanečnej zložky. Súbor Jánošík

propagoval najmä slovenský folklór – doma aj v zahraničí. Mimoriadne úspešný bol zájazd do ZSSR v roku 1958. Počas mesačného turné sme uskutočnili 26 vystúpení, napríklad aj v sídle Alexandrovcov či v sovietskej televízii.

V Brne ma na celoštátnom stretnutí mládeže v roku 1958 oslovili zástupcovia firmy Biotika Slovenská Ľupča. Ponúkli mi funkciu umeleckého vedúceho v pripravovanom súbore. Mal som tú česť byť pri zrode veľmi úspešného súboru Partizán, v rámci ktorého som sa mohol plne realizovať ako choreograf, tanečník aj organizátor. V roku 2018 súbor oslávil šesťdesiat rokov činnosti a pri tejto príležitosti vyšla obsiahla pamätnica s názvom Kronika nášho času. Podrobne je v nej rozpísaná aj moja účasť.

Začiatky existencie Partizána boli obdobím naďšenia, keď sme sa v priebehu dvoch rokov vypracovali medzi najúspešnejšie súbory kraja. S nacvičeným celovečerným programom hudby, spevu a tanca sme absolvovali veľa vystúpení v rámci Slovenska i Čiech. V roku 1960 Partizán účinkoval aj v mojej rodnej obci – v preplnenom kultúrnom dome v Terchovej.

Počas rokov 1960–1961 som sa zdokonaľoval v kurze choreografov; v priestoroch Lúčnice v Bratislave som sa aktívne stretával s Jozefom Majerčíkom, Jurajom Kubánkom, Mirom Vallom a ďalšími poprednými folkloristami.

Z národného podniku Biotika Slovenská Ľupča som v roku 1964 odišiel pracovať do Handlovej. Dôsledky pracovného úrazu a dlhodobej prestávky spôsobili vynútené zanechanie aktívnej tanečnej činnosti. Prešiel som na motorizmus, ku ktorému som mal blízko už počas tancovania. Láska k folklóru však vo mne stále pretrvávala. Napríklad v spolupráci s Domom kultúry Handlová som sa podieľal na zabezpečovaní vystúpení celej Dedinskej folklórnej skupiny Terchová a Ľudovej hudby bratov Muchovcov.

Som rád, že v rámci terchovského folklóru pokračujú deti nebohého brata Ondreja Cingela – Milka, Alenka, Ondrej ml. a jeho deti Šimon a Michal. Ja sa stále rád vraciam s rodinou k svojim koreňom domov do Terchovej. Pravidelne tiež sledujem dianie v rodisku nielen v masmédiách, ale i formou osobného styku s najbližšou rodinou. Tradíciu, že v Terchovej každý spieva, hrá alebo tancuje, dodržiavam aj v Handlovej. Všetky naše jubileá sa nezaobídu bez rodinnej terchovskej muziky.

Úspešná, vyše 50-ročná činnosť v motorizme je osobitnou kapitolou môjho života, ktorá pretrváva doteraz.

Ladislav CINGEL

POZNÁMKA: Ladislav Cingel sa narodil 13. apríla 1937 v Terchovej, kde bol jeho otec Vavrín Cingel celý život kováčom a podkováčom. Žije v Handlovej.

sólista Ladislav CINGEL

Ladislav CINGEL – hore prvý zľava

60-ročný jubilant

Minulý rok som sa dožil životného jubilea – 60 rokov. Okrem iného ma prekvapilo blahoprianie od vedúceho folklórneho súboru Partizán Igora Kovačoviča, ktorý ma zároveň pozval na oslavu 60. výročia založenia tohto telesa. Počas môjho pôsobenia v Banskej Bystrici som bol totiž 8 rokov jeho členom. Spieval som v mužskej speváckej skupine, ktorá sa venovala horehronskému spevu. Z tohto obdobia mám veľa krásnych zážitkov z domova aj zo zahraničia.

Ani po mojom návrate do rodnej Terchovej som s „chlopmi“ neprerušil kontakt. Príležitostne sme sa stretávali na oslavách životných jubilej a na rôznych folklórnych podujatiach. Pozvanie na

oslavu jubilea súboru Partizán ma preto veľmi potešilo. Mal som možnosť opäť stretnúť dobrých kamarátov, zaspomínať si na staré časy, zaspievať si s nimi a vidieť tiež nádherný slávnostný program.

Pri tejto príležitosti bola vydaná i knižná publikácia, ktorá zachytáva celú históriu tohto unikátneho folklórneho telesa. O to viac ma potešilo, keď som sa v nej dočítal, že zakladajúcim členom a druhým umeleckým vedúcim Partizána bol Terchovec Laco Cingel (viď foto). Ďalší z mnohých rodákov, ktorý rozvíjal folklór na Slovensku a robil dobré meno našej obci.

Ladislav HANULIAK
FOTOARCHÍV Ladislav CINGEL

FS Partizán na archívnej snímke. Piaty sprava je Ladislav Hanuliak, ktorý fotografiu poskytol

V strede tanečník L. CINGEL

Ladislav CINGEL – prvý sprava

Ladislav Cingel – prvý zľava

VEĽKONOČNÉ SVIATKY

Preveselé sviatky jari – slnko v každej jednej tvári. Bystré nohy, svižný korbáč, šunku, chlebík, ba i koláč. Trochu krikú, vody dosť, vinšujem vám krásnu Veľkú noc.

Oľga CHUDOVSKÁ, rod. Huličiarová

VEĽKONOČNÁ SYMBOLIKA

Veľkonočná voda: kúpeľ v studenej vode a vyšibanie korbáčom majú priniesť zdravie, krásu a očistu od všetkého neobdobného. Obliatie dievčata sa považovalo za osobitnú česť pre mládenca, a ešte väčšiu pre rodinu dievčata. Aj keď bola voda studená, až ladová a šľahanie korbáčom bolo, dievča nescelo zaplakať; inak by o nej hovorili, že nie je súca na vydaj.

Veľkonočné korbáče: o kvalite korbáča nerozhodovala iba dĺžka, ale najmä počet prúťkov. Plietli sa osmoráky, deväťoráky, dvánástoráky, šestnástoráky až dvadsaťoráky. Na tenšom konci sa spevňoval jemne pradenou niťou, ale nie upradenou počas suchých dní, aby šibané dievčatá nedostali suchoty. Do korbáčov sa vplietali i rôznofarebné stužky. Ak sa dievča poslepiacky dotklo červenej stužky, do roka ju čakal vydaj. Dievčatá sa na šibačku a oblievačku tešili, prikladali jej veľký význam, lebo si tak overovali, aký je o ne záujem. Kúpači a šibači sa obdarúvali veľkonočnými kraslicami a núkali veľkonočnými jedlami – šunkou, klobáskami, koláčmi, ale i vínom a palenkou...

VEĽKONOČNÉ ZVIERATKÁ

Veľkonočný baránok: je najväčším a najstarším symbolom veľkonočných sviatkov. V kresťanskom svete symbolizuje obetovanie sa za spásu sveta. Predstavuje hojnosť, silu, krásu a lásku. Ak už nemohol byť v domácnosti živý, šikovné gazdinky si ho piekli a radi pečú dodnes.

Veľkonočné kuriatka: medzi veľkonočné symboly sa dostali síce neskôr, ale o to razantnejšie sa presadili. Oblúbujeme ich najmä pre to, že s vajíčkami ako symbolom zrodenia nového života sú najviac spojené. Pôsobia tiež oveľa krehkejšie ako ostatné mláďatka.

Veľkonočné zajačiky: prepojenie medzi Veľkou nocou a zajačikmi má svoje opodstatnenie. V symbolike, ktorú zajac predstavuje, symbolizuje teplo – jar, ktorá nasleduje po tuhej zime, dokonca i krásu a lásku. Najlepší je pre kúpačov mladej generácie čokoládový zajačik.

FARBY

K veľkonočným sviatkom neodmysliteľne patria farby – žiarivá žltá, zelená, fialová.

Žltá: symbolizuje teplo, pôsobí dynamicky a vyvoláva pocit veselosti.

Zelená: vyrovnáva psychiku a uvoľňuje myseľ. Dušu i telo upokojí stôl prikrytý zeleným obrusom. Symbolizuje harmónickosť a udržuje sviežosť.

Fialová: Ide o farbu duchovnosti a kúziel. Fialová je zmesou červenej a modrej. Kým modrá tlmí a potláča, červená inšpiruje.

Veľkonočná hruška so šunkou

Suroviny: liter sladkého mlieka, 10 vajec, 1/2 lyžičky cukru, 1/2 lyžičky soli, lyžička vegety, trochu čierneho korenia a sekané pažítiky, 100 g údenej šunky.

Postup: Vajička s mliekom rozmixujeme, pridáme soľ, cukor, šunku nakrájanú na malé kocky, posekanú pažítiku a za stáleho miešania varíme na sporáku. Keď to začne hustnúť, pridáme čierne korenie. Odporúčame variť v hrnci s hrubším dnom. Keď hmota zhrubne a začne sa odparovať voda, scedíme ju cez väčšiu gázu (tzv. šatku), dôkladne vytlačíme tekutinu, zviažeme do hrušky, zaťažíme do druhého dňa a vychladnutú hrušku odložíme do chladničky. Na druhý deň môžeme hrušku krájať podľa potreby.

Jarná polievka s hubami

Suroviny: 300 g čerstvých húb alebo 2 hrste sušených húb, 100 g mrveničky, 150 g bryndze, 300 g mlieka, kúsok masla, bujón, koža z údenej slaniny, sekaný kôpor, soľ a voda podľa potreby.

Postup: Pláty húb uvaríme v osolenej vode takmer do mäčka. Dolejeme ešte trochu vody a zavaríme mrveničku; ďalej do polievky pridáme bujón, mlieko s rozdrobenou bryndzou, chvíľku povaríme a nakoniec dochutíme maslom a sekaným kôprom. Polievka má výbornú chuť a môžeme ju servírovať.

Tvarohové karbonátky so šalátom alebo prívarkom

Suroviny: 300 g tvarohu (môžeme kombinovať aj tvaroh s bryndzou), 3 zemiaky uvarené v šupke, 2 vajcia, soľ, mleté korenie, drvená rasca, 4-5 lyžíc detskej krupice, olej na vyprážanie.

Postup: Tvaroh, ošúpané a postrúhané zemiaky zmiešame s vajíčkami. Pridáme soľ, mleté korenie, rascu a detskú krupicu. Všetko dobre premiešame a necháme chvíľu postáť, aby krupica nabrala

vlhkosť. Lyžicou z cesta oddelíme kôpky, ktoré roztláčime na placky, a vypražíme z oboch strán na oleji. Podávame so zemiakovou kašou a zeleninovým šalátom. Môžeme si pripraviť aj šalátový prívarok alebo prívarok zo zelenej fazuľky, k tomu trochu zemiakov a 2-3 malé placky na tanier. Máme tak až trojaký výber.

Citrónový chlebíček s čučoriedkami

Suroviny: 190 g hladkej múky, 1/2 lyžičky soli, lyžička kypriaceho prášku, 2 vajíčka, 200 g krupicového cukru, strúhaná citrónová kôra z 2 citrónov, vanilkový cukor, lyžica rumu, dcl oleja, 180 ml mlieka, lyžička citrónovej šťavy, malá fľaška zaváraných čučoriedok bez šťavy.

Postup: V jednej mise zmiešame múku, soľ a kypriaci prášok, v druhej mise vyšľaháme vajcia s cukrom. Do peny pridáme citrónovú kôru, citrónovú šťavu, rum, vanilkový cukor, olej, mlieko a jemne zmiešame so zmesou prvej mise. Formu na chlebíček vystelieme papierom na pečenie a nalejeme do nej polovicu cesta. Čučoriedky scedíme a suché – bez šťavy – ich rozložíme po povrchu hmoty. Prikryjeme to druhou časťou hmoty a dáme piecť do vyhriatej rúry na 180° približne na 45-50 minút. Vychladený chlebíček z formy vyberieme, odstránime papier a pocukrujeme.

Makový baranček

Suroviny: 120 g hladkej múky, 1/2 kypriaceho prášku do pečiva, 150 g mletého maku, 150 g práškového cukru, dcl oleja, 4 vajcia.

Postup: Do múky s kypriacim práškom vmiešame cukor a mak. Žĺtky vyšľaháme s olejom a pridáme do múky. Nakoniec do cesta vmiešame sneh z bielkov. Zľahka všetko premiešame a vylejeme do formy barančeka, ktorú dobre vymastíme tukom a obsypeme hrubou múkou. Formu s cestom kladieme do vyhriatej rúry na 160-170°. Baránka pečieme pomalšie, približne 50 minút. Polovychladnutého baránka z formy vyberieme, pocukrujeme a môžeme ozdobiť podľa ľubovôle.

Dobrá chuť Vám praje
Oľga CHUDOVSKÁ

O 2% z vašej zaplatenej dane sa uchádzajú aj dve neziskové organizácie z našej obce:

Terchovská muzika n. o.

Sv. Cyrila a Metoda 96

013 06 Terchová

IČO: 45744815

Centrum pre rodinu a mládež n. o.

Sv. Martina 247

013 06 Terchová

IČO: 37983261

2%

Marek Dikoš na súťažnej vokálnej

prehliadke v Prievidzi

Jedenástoročný Marek Dikoš z Terchovej získal zlaté pásmo na súťažnej vokálnej prehliadke v Prievidzi, ktorá sa konala 15. februára 2019. Marek Dikoš je žiakom 3. ročníka ZUŠ L. Árvaya Žilina- spevácka trieda Mgr. Anny Dávidíkovej v Terchovej.

Odborná porota:

Mgr. art. Dagmar Livorová

Mgr. art. Martin Malachovský, ArtD.

Martin Babjak

Spoločné objavy strážovských a terchovských jaskyniarov v Strážovských vrchoch na vrchu Hrubá Kačka (1.)

Hoci Jaskyniarska skupina Adama Valla Terchová už dlhé roky spolupracuje s jaskyniarskym klubom Strážovské vrchy, v posledných rokoch sme sa viac-menej stretávali len na spoločenských akciách.

Až v roku 2018 sme začali do Strážovských vrchov chodiť častejšie pomáhať našim priateľom pri kopaní v rôznych jaskyniach. Najčastejšie to bola 40 metrov hlboká priepasť medzi Kačkami, kde sa pracovalo na dne studne a sutina sa ťahala von pomocou navijaka. Potom nás lákala jaskyňa Kamenný dážď (fotografia hore), kde bol silný prievevan, čo nasvedčovalo tomu, že jaskyňa má určite pokračovanie.

Dňa 14. októbra 2018 boli v tejto jaskyni terchovskí jaskyniari Tomáš Hampl, Emília Štefková a domáci jaskyniari Bohuslav Kortman, Miro Jakubek a Ján Kasák (fotografia dole). Po pár hodinách kopania kamenných blokov sa nám podarilo dostať sa do voľných priestorov jaskyne. Otvorila sa pred nami veľká sieň plná stalagmitov, stalaktitov a sintrových jazierok plných vody a jaskynných perál.

Pri prieskume priestoru sme hľadali ďalšie možnosti postupu; vtedy si Milka všimla v sieni pod stropom ďalší priestor. Keď vyliezla, oznámila nám, že videla

zvažujúcu sa puklinovú chodbu. A, naozaj, jaskyňa pokračuje...

Po zlezení chodby sme sa dostali k úzkej priepasti, kde to už ďalej bez vrtačky a speleoalpinistickej výstroje nešlo. Akciu sme preto ukončili. Každému však vrtalo v hlave, čo nás čaká na dne priepasti. Opäť sme sa vybrali do jaskyne (16. 10. 2018). Nakoľko sa chlapom nedalo vybaviť voľno v práci, šli sme vo dvojici – Tomáš Hampl a domáci Beňadik Machciník. Vyzbrojený vrtačkou, nitmi a lezeckým výstrojom schádzame k priepasti, kde vrtam prvý nit. Priepasť je však priveľmi úzka.

Kúsok ďalej, po odstránení kamenného bloku, sa nám darí osadiť ďalší nit. Zliezame 12 metrov hlbokú priepasť, pod ktorou sa otvárala obrovská sieň s neuveriteľnou výzdobou.

Je to neopísateľný pocit, keď sa v dnešnej dobe človek dostane do panenských priestorov jaskyne a uvedomí si, že pred ním tam nikdy nikto nebol, a že je s priateľmi prvý, kto vidí tú krásu. Dnes už je na svete málo takýchto neprebádaných miest.

TEXT A FOTO **Tomáš HAMPL**

TERCHOVÁ: Aké boli predošlé dva roky na starostovskej stoličke z pohľadu skúseností? O čo si bohatší?

Jozef DÁVIDÍK: Dva roky na starostovskej stoličke ubehli veľmi rýchlo. Ako starosta obce som musel počas celého roka zvládať veľa úloh. Snažil som sa riadiť obec tak, aby bol zabezpečený jej bežný chod – a zároveň, aby napredoval rozvoj Terchovej. Naša obec má v rámci Slovenska výnimočné postavenie. Počas celého roka sa tu koná veľa podujatí. Akcie, ktoré organizuje obec, je treba dôstojne zorganizovať a zabezpečiť na ich realizáciu finančné prostriedky. Terchová je súčasne vyhľadávaná turistická destinácia, a preto som považoval za správne podporovať rozvoj cestovného ruchu.

Za predošlé dva roky som nadobudol veľa nových skúseností, ale treba povedať, že sa ešte musím veľa učiť.

TERCHOVÁ: Teraz sa vrátíme k školstvu. Vláda SR prijala rozhodnutie, že bude dotovať obеды pre škôlkárov a žiakov základných škôl sumou 1,20 €. Školské jedálne sú však nepripravené zvládnuť 100% stravníkov. Preto je odklad do začiatku septembra 2019, aby sa samosprávy mohli pripraviť materiálovo-technicky aj personálne. Ako je na tom škola v Terchovej?

ROZHOVOR SO STAROSTOM OBCE JOZEFOM DÁVIDÍKOM

Začíname s realizáciou všetkých rozrobených projektov

Vo vlaňajších novembrových komunálnych voľbách bol za starostu našej obce opätovne zvolený Jozef Dávidík. Opýtali sme sa ho nielen na rozrobené projekty, zamýšľané plány a školskú problematiku, ale i na to, ako obec zvládla januárovú snehovú kalamitu.

TERCHOVÁ: Jožko, dovoľ, aby sme Ti aj touto cestou pogratalovali k obhájeniu richtárskej stoličky.

Vo svojom volebnom programe si spomínal, že chceš dorobiť rozrobené projekty. Priblížiš nám, o aké projekty ide?

Jozef DÁVIDÍK: V mojom predošlom dvojročnom volebnom období som sa sústredil na prípravu projektov, ktoré riešia postupné dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry v obci. Zároveň som pripravoval projekty na opravu a rekonštrukciu jestvujúcich objektov, ktoré sú v zlom technickom stave. Rozrobené ostali tieto projekty: rozšírenie kapacity MŠ Terchová – Gregušovia, rekonštrukcia domu smútku, výstavba futbalových šatní, rekonštrukcia a prístavba zdravotného strediska, vybudovanie chodníka Terchová – Krížové Mláky. Na niektoré projekty musí mať obec zabezpečené finančné prostriedky. Po ich získaní sa jednotlivé zámery začnú postupne realizovať.

V prípravnej fáze máme tiež niekoľko ďalších menších aj väčších projektov. Spomeniem aspoň chodník Terchová – Štefanová – Vrátna.

Jozef DÁVIDÍK: V obci máme tri školské jedálne; v centre sa nachádza školská jedáleň v areáli ZŠ, druhá je v MŠ. Obidve jedálne sú pomerne v dobrom technickom stave. Tretia jedáleň sa nachádza v areáli ZŠ u Gregušov. Školská jedáleň tam je ale v havarijnom stave. Preto v jarných mesiacoch začneme na jej budove s nadstavbou podkrovia. Vzniknú tak dve nové triedy MŠ a zároveň sa opraví celá budova. Aby mohla obec zabezpečiť obеды pre 100% školských stravníkov, musí zakúpiť do školských jedální nové zariadenia; súčasne treba prijať aj nových zamestnancov. Celkové náklady ohľadom zariadenia jedální a miedz sa odhadujú na 100 tisíc eur.

TERCHOVÁ: Januárová zima nás trochu prekvapila. Napadalo toľko snehu, ako už dávno nie. Ako sa obci podarilo zvládnuť snehovú kalamitu?

Jozef DÁVIDÍK: Tohtoročná zima bola špecifická; striedali sa veľmi rýchlo plusové a mínusové teploty. V januári boli extrémne snehové zrážky, keď behom pár hodín napadalo obrovské množstvo snehu. V obci došlo k výraznému obmedzeniu prejazdnosti a zjazdnosti miestnych komunikácií. Nebolo možné vykonať všetky práce tak, aby „život“ obce fungoval v bežnom chode. Preto boli vyhlásené dve mimoriadne situácie a okamžite sa začali záchranné práce. Počas nich bolo potrebné sneh odpratať a vyviešť z centra mimo obec. Zároveň bol zabezpečený prístup do osád tak, aby nevzniklo nebezpečenstvo ohrozenia života, majetku a zdravia osôb. Myslím si, že obec zvládla snehovú kalamitu dobre.

Za rozhovor poďakoval **Ján MIHO ml.**

COBA

automotive

design . develop . deliver

COBA Automotive patrí medzi významných výrobcov interiérových a exteriérových obložení a tesniacich systémov pre automobilový priemysel.

Ako odborníci na extrúziu a vstrekovanie plastov spolupracujeme s poprednými výrobcami automobilov a navrhujeme kvalitné komponenty so zreteľom na znižovanie hmotnosti a úsporu nákladov.

Kontaktujte nás ešte dnes!

COBA Automotive s.r.o.

Vyšné Kamence 11 | Terchová | 013 06 | Slovakia

Mobile: +421 915 808 898 | Office: +421 41 507 11 01 | Fax: +421 41 507 11 51

Zo života školy

3. miesto – florbalový turnaj Čadca

3. miesto – turnaj vo vybíjanej Belá

Základný lyžiarsky výcvik 7. ročník

Vianočný vinš Obecný úrad Terchová

Adventný koncert Svetielko nádeje

Vianočný vinš Farský úrad Terchová

Chemická show – Veda je zábava

Vianočná zbierka hračiek – odovzdanie na VUC Žilina

Lucie

Vianočná besiedka

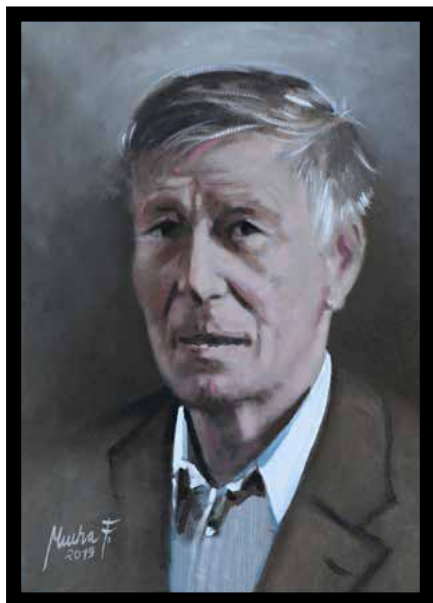

LÚTORIADKY

Za Jozefom Adamcom

Dňa 24. decembra 2018 obletela Slovensko i futbalový svet veľmi smutná správa. Po ťažkej chorobe odišiel na večnosť vo veku nedožitých 77 rokov legendárny „bílý anjel“ Jozef Adamec. Populárny „Hatrlo“, ktorý svojou výnimočnou ľavačkou udivoval a zabával futbalových fanúšikov po celom svete, zostane natrvalo späť najmä s úspešnou érou Spartaka Trnava z čias Antona Malatinského.

O rodákovi z Vrbového by sa dalo písať veľa zaujímavého. Tri góly v sieti Pelého Brazílie sú azda pomyselnou čerešničkou na Adamcovom futbalovom príbehu, ktorý lemujú mnohé významné trénerské pôsobiská; vyčnieva medzi nimi post reprezentatívneho trénera Slovenska.

Meno Jozef Adamec mi rezonovalo v ušiach už v detskom veku, a to najmä v súvislosti s pobytmi futbalistov Dukly Banská Bystrica vo Vrátnej na Bobotách, keď Adamec klub spod Urpína trénoval. Chodil tam však aj Spartak Trnava za jeho hráčskych čias. Ďalšia príjemná rezonancia nastala vtedy, keď som zistil, že máme rovnaký dátum narodenia (26. február), len on je o 33 rokov starší. Vtedy mi ani vo sne nenapadlo, že sa počas môjho vysokoškolského štúdia v Trnave viackrát s touto futbalovou legendou stretnem. Na

katedre telesnej výchovy ma totiž učila pani Adamcová a jej Jožko, keďže bývali blízko školy, ju chodil do práce sem-tam pozrieť. Ako študenti sme mali o motiváciu ihneď postarané...

V juniorke trnavského Spartaka ma pre zmenu trénoval bývalý výborný brankár Josef „Pepo“ Geryk, ktorému jeho kamaráti na čele s Adamcom chodili občas na naše tréningy na ihrisku pri trnavských hradbách „kibicovať“. A veru, bolo sa na čom smiať... Niekedy sme sa stretli aj vo františkánskom kostole, kde chodieval na nedeľné sväté omše. Stával pod chórusom a keď si bolo treba na kňazovu výzvu dať znak pokoja, s Adamcom si podávalo ruky vždy najviac ľudí.

Na Štadión Antona Malatinského sa prišlo 4. januára 2019 naposledy s futbalovou legendou rozlúčiť množstvo fanúšikov, priateľov a známych. Po svätej omši, ktorú za zosnulého odslúžil trnavský arcibiskup Mons. Ján Orosch, zaznela v dojmavej chvíli trnavská futbalová hymna „il silenzio“. Počas nej telesné pozostatky Jozefa Adamca opustili štadión, na ktorom poznal každú piad, a ktorý z neho vykresal nezabudnuteľnú osobnosť.

Čeť jeho pamiatke!

Marián ZAJAC

MALBA František MUCHA

Druhé miesto získalo mužstvo "Vršani" FOTO Peter Tlacháč

IX. ročník Štefanského turnaja v RIC Terchovec

Počas Vianoc 2019, na Štefana, sa v hale RIC Terchovec odohral už IX. ročník populárneho Štefanského turnaja vo futbale, ktorý sa pravidelne hráva od roku 2010. Tento rok sa na ňom zúčastnilo sedem družstiev. Zvítazilo mužstvo s exotickým názvom ETIÓPIA.

Celkové poradie

1. ETIÓPIA
2. VRŠANI
3. LITERPOOL
4. PLECHOVÉ
5. COBA
6. JUNIORI
7. ZBOJNÍCI

Cena Milana Moravčíka pre najlepšieho hráča – Kristián Krška

Cena Štefana Miha pre najlepšieho strelca – Dominik Ostrák

Cena Bernarda Marunu pre najlepšieho brankára – Peter Zavacký

Turnaj podporili: Obec Terchová, COBA automotive, Viktor Holúbek, Pavol Romančík.

-zaj-

NAJVÄČŠIE PODUJATIA V TERCHOVEJ POČAS ROKU 2019

2. marec 2019	Preteky Gazdovských koní (18. ročník)
19. apríl. 2019	KRÍŽOVÁ CESTA – VEĽKÝ PIATOK
28. apríl 2019	POĎAKOVANIE ZA LÁSKU – Veľkonočný koncert venovaný sv. Jánovi Pavlovi II. (15. ročník)
25. máj 2019	Majstrovstvá sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek
3. – 5. júl 2019	CYRILOMETODSKÉ DNI v Terchovej (30. ročník)
13. júl 2019	Kandráčovci tour Open Air 2019
26. – 27. júl 2019	Country terchová festival
1. – 4. august 2019	MFF JÁNOŠÍKOVE DNI (57. ročník)
30. – 31. august 2019	Medzinárodné stretnutie zbojníkov
8. september 2019	NABUCCO Open Air tour 2019, Terchová
19. október 2019	Terchovský polmaratón (5. ročník)
25. december 2019	Jasličková pobožnosť (45. ročník)

Maxi Ticket

NABUCCO

OPEN AIR OPERA TOUR 2019

08.09.2019, Amfiteáter Terchová

Medzinárodné stretnutie
ZBOJNIKOV

TERCHOVÁ
AMFITEÁTER

30. - 31.8.
2019

KOLLÁROVCI
TUBLATANKA
CIGÁNSKI DIABLI
KALI
DIRIŽÉAK
SCÁMBA
MAPIA CORNER
A DAŠÍ

COUNTRY TERCHOVÁ
FESTIVAL

26. – 27.7.2019

AMFITEÁTER TERCHOVÁ

VEČERNÁ COUNTRY VESELICA
S HUDBNOU SKUPINOU ASCALONA

FRANTIŠEK NEDVĚD
HELENA VONDRÁČKOVÁ
LOJZO
VĚRA MARTINOVÁ
ALLAN MIKUŠEK
ŠÁRKA REZKOVÁ
RANGERS – PLAVCI
A DAŠÍ

v Piatok
i v Sobotu

VEČERNÁ COUNTRY VESELICA
S HUDBNOU SKUPINOU ASCALONA

GURMÁNSKE ŠPECIALITY,
BOHATÉ OBČERSTVENIE, COUNTRY ATRAKCIE